

HUKUK BÜLTENİ

Sayı 89

Haziran 2025

Başlarken...

Dünyadan ve Türkiye'den güncel hukuki gelişme ve haberlere yer verdiğimiz Hukuk Bültenimizin Haziran sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimizde yer alan içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup konulara ilişkin detaylı bilgiler için bizimle irtibata geçmenizden memnuniyet duyacağız.

Temmuz ayında görüşmek üzere!

Editörler:

[Burcu Çelik Gökçen](#)
[Pelin Yıldız](#)
[Edanur Yılmaz](#)

Radio ve Televizyonlarda Yayın İlkeleri ve RTÜK Kararları Işığında 6112 Sayılı Kanun'un 8. Maddesi Kapsamında Değerlendirme

Kanun'un 8. Maddesi yayın ilkelerine ilişkin genel bir çerçeve çizilerek medya yayınlarının uyması gereken genel ilkeler belirlenmiştir. Bu çalışma, ilgili madde kapsamında alınan bazı Üst Kurul kararları uyarınca yayın ilkelerine ilişkin RTÜK uygulamasını ve hukuki değerlendirmeleri incelemeyi amaçlamaktadır. [\(Sayfa 2\)](#)

Bankacılık Sektöründe Veri Güvenliği ve Veri Güvenliğine İlişkin Alınacak Önlemler

Bu makalede, bankacılık hizmetlerinde veri güvenliği ve özel hayatın korunması ilkeleri, Türkiye'deki yasal düzenlemeler ve uluslararası standartlar çerçevesinde ele alınacak, KVKK ve ISO/IEC 27001 gibi temel rehberlerin sektöre etkisi değerlendirilecektir. [\(Sayfa 13\)](#)

Rekabet Kurulunun Yerinde İnceleme Yetkisinin Anayasal Kapsamda Değerlendirilmesi

4054 Sayılı Kanun, genel olarak Rekabet Kurulu'na herhangi bir hâkim kararı, onayı aranmaksızın Kurul kararı ile teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde inceleme yapma yetkisi tanımaktadır. [\(Sayfa 21\)](#)

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu M.57 Kapsamında Mülkiyetin İhtikalinin Değerlendirilmesi

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında fikri hakların korunması, yalnızca eser sahibinin yaratıcı emeğini güvence altına almakla kalmayıp, bu hakların hangi koşullarda devredilebileceğine ilişkin çerçeveyi de belirlemektedir. [\(Sayfa 26\)](#)

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun: Hukuki Bir Değerlendirme

Kanun, 04.06.2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Hukuk alanında atılan bu önemli adımlar kapsamında işbu makalemizde 10. Yargı Paketi ile getirilen değişiklikler incelenecek, yapılan değişikliklerin hukuk ve toplumsal alanda meydana getirdiği değişikliklere ışık tutulacaktır. [\(Sayfa 6\)](#)

Ürün Yerleştirme Şartları

Ürün yerleştirme uygulaması yayın hizmetlerinin kamu düzenine etkisi ve ticari iletişim esasları gözetilerek örtülü reklam yasağının istisnası niteliğinde düzenlenmiş olup objektif koşullara bağlanmıştır. Kanun'da öngörülen usul ve esaslara uygun olmak kaydıyla ürün yerleştirme uygulaması yapılabilecektir. [\(Sayfa 17\)](#)

Haber Yayıncılığında Kişisel Verilerin Korunması ve KVKK Kapsamında Güncel Bir İnceleme

Bu makalede, KVKK'nın temel ilkeleri ve yapısı açıklanarak, haber yayınlarında kişisel veri işleme faaliyetlerinin nasıl düzenlenmesi gerektiği, somut Kurul kararları ışığında ele alınacaktır. [\(Sayfa 24\)](#)

6112 Sayılı Radio Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun Kapsamında Yasal Reklam Süreleri

6112 sayılı Kanun ile kanuni reklam süreleri ve sınırları düzenleme altına alınmıştır. Yasal reklam süreleri ve bu sürelerle uyulmaması halinde uygulanacak yaptırımlar da 6112 sayılı Radio Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'da düzenlenmektedir. [\(Sayfa 29\)](#)

Bizden Haberler

12-15 Haziran 2025 Tarihleri arasında PLG İstanbul Etkinliklerine Ev Sahipliği Yaptık! [\(Sayfa 33\)](#)

Güncel Haberler

Sinema Sektörü Destek Yönetmeliğinde Değişiklikler Resmi Gazete'de Yayımlandı! [\(Sayfa 12\)](#)

Devlet Memurları Kanunu'nun Madde 56/1 Düzenlemesindeki "...Hal ve Hareketlerinde Memuriyetle Bağdaşmayacak Durumlar..." İbaresinin İptaline Karar Verildi! [\(Sayfa 12\)](#)

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Resmi Gazete'de Yayımlandı! [\(Sayfa 20\)](#)

Elektronik Ticari Defter Sistemi 1 Temmuz 2025 Tarihi İtibarıyla Yürürlüğe Girecek! [\(Sayfa 32\)](#)

RADYO VE TELEVİZYONLARDA YAYIN İLKELERİ VE RTÜK KARARLARI IŞIĞINDA 6112 SAYILI KANUN'UN 8. MADDESİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRME

1. Giriş

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Kanun'un 8. Maddesi yayın ilkelerine ilişkin genel bir çerçeve çizilerek medya yayınlarının uyması gereken genel ilkeler belirlenmiştir. Madde metninin geniş kapsamlı bir düzenleme içermesi nedeniyle Kanun maddesinin somut olaya uygulanması RTÜK kararları ve yargı kararları doğrultusunda şekillenmektedir. Bu çalışma, ilgili madde kapsamında alınan bazı Üst Kurul kararları uyarınca yayın ilkelerine ilişkin RTÜK uygulamasını ve hukuki değerlendirmeleri incelemeyi amaçlamaktadır.

2. 6112 Sayılı Kanun'un 8. Maddesi ve Yayın İlkeleri

Kanunun 8. maddesi, yayın hizmetlerinde uyulması gereken temel yayıncılık ilkelerini belirlemektedir. Madde metni;

".....a) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı olamaz.

b) Irk, dil, din, cinsiyet, sınıf, bölge ve mezhep farkı gözeterek toplumu kin ve düşmanlığa tahrik edemez veya toplumda nefret duyguları oluşturmaz.

c) Hukukun üstünlüğü, adalet ve tarafsızlık esasına aykırı olamaz.

ç) İnsan onuruna ve özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesine aykırı olamaz, kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeremez.

d) Terörü övemez ve teşvik edemez, terör örgütlerini güçlü veya haklı gösteremez, terör örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerini yansıtıcı nitelikte olamaz.

e) Irk, renk, dil, din, tabiiyet, cinsiyet, engellilik, siyasi ve felsefi düşünce, mezhep ve benzeri nedenlerle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez.

f) Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz.

g) Suç işlemeyi, suçluyu ve suç örgütlerini övücü, suç tekniklerini öğretici nitelikte olamaz.

ğ) Çocuklara, güçsüzlere ve engellilere karşı istismar içeremez ve şiddeti teşvik edemez.

h) Alkol, tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile Kumar oynamayı özendirici nitelikte olamaz.

ı) Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerini esas almak ve toplumda özgürce kanaat oluşumuna engel olmamak zorundadır; soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğundan emin olunmaksızın yayınlanamaz; haberin verilisinde abartılı ses ve görüntüye, doğal sesin dışında efekt ve müziğe yer verilemez; görüntülerin arşiv veya canlandırma niteliği ile ajanslardan veya başka bir medya kaynağından alınan haberlerin kaynağının belirtilmesi zorunludur.

i) Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimse suçlu ilân edilemez veya suçluymuş gibi gösterilemez; yargıya intikal eden konularda yargılama süresince, haber niteliği dışında yargılama sürecini ve tarafsızlığını etkiler nitelikte olamaz.

j) Haksız çıkarlara hizmet eden ve haksız rekabete yol açan unsurlar içeremez.

k) Siyasî partiler ve demokratik gruplar ile ilgili tek yönlü veya taraf tutar nitelikte olamaz.

l) Genel sağlığa, çevrenin ve hayvanların korunmasına zarar verecek davranışları teşvik edemez.

m) Türkçenin, özellikleri ve kuralları bozulmadan doğru, güzel ve anlaşılır şekilde kullanılmasını sağlamak zorundadır; dilin düzensiz, kaba ve argo kullanımına yer verilemez.

n) Müstehcen olamaz.

o) Kişi veya kuruluşların cevap ve düzeltme hakkına saygılı olmak zorundadır.

ö) Bilgi iletişim araçları yoluyla yarışma veya lotarya içeremez, dinleyici ve seyircilere ikramiye verilemez veya ikramiye verilmesine aracılık edemez.

p) Medya hizmet sağlayıcı tarafından yapılan veya yaptırılan anket ve kamuoyu yoklamalarının, hazırlık aşamasından sonuçların ilânına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi zorunludur.

r) Kişileri fal veya batıl inançlar yoluyla istismar edemez.

s) Toplumsal cinsiyet eşitliğine ters düşen, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlar içeremez.

ş) Şiddeti özendirici veya kanıksatıcı olamaz.

t) Terör eylemini, faillerini ve mağdurlarını terörün amaçlarına hizmet edecek sonuçlar doğuracak şekilde sunamaz." şeklindedir.

Madde ile genel olarak yayın ilkelerine ilişkin başlıklar belirlenmiş olmakla birlikte söz konusu başlıkların içeriği uygulama vasıtası ile doldurulmaktadır. Bu kapsamda kanunilik ilkesi açısından sınırlarının bulunduğu sabittir.

RTÜK, söz konusu madde uyarınca belirlenen ilkelerin ihlal edildiğine karar vermesi durumunda Kanunun 32. Maddesi ile düzenlenmiş yaptırımlar uygulanmaktadır. İlk Aşamada ihlalin niteliğine göre %2-%5 arası veya %1-%3 arası oranlarla idari para cezası uygulanır. İkinci Aşamada ihlale konu programın yayını 5 keze kadar durdurulabilir veya katalogdan çıkarılabilir. Tekrarlanan ihlallerde yayın süresiz durdurulabilir ve yayın lisansı iptal edilebilir.

RTÜK tarafından verilen kararlara karşı idari yargıda iptal davası açılabilir. İptal davaları, Kanun maddesinin sınırlarının belirlenmesinde önem arz etmektedir.

Yayın ilkelerinin genel bir çerçeve olarak belirlenmiş olması nedeniyle söz konusu ilkeler yorumlamaya açık hale gelmekte, bu durum hukuki belirlilik açısından sakıncalar yaratmaktadır. İlkelerin uygulanmasında, ifade özgürlüğünün dikkate alınması ve basın özgürlüğüne müdahale edilmemesi gerekmektedir.

Bu noktada ifade özgürlüğünün sınırlarının belirlenmesinde Danıştay kararları önem arz etmektedir.

Danıştay 13. Daire , E. 2023/520, K. 2023/1378, T. 23.3.2023

"Gündemdeki konulara ve siyasî olaylara yönelik yorum ve değerlendirmelerin yapıldığı uyuşmazlık konusu programda, ülkenin birçok yerinde meydana gelen orman yangınları sonrasında başta orman yangınlarına yapılan müdahale olmak üzere izlenen politika ve politikacıların açıklamalarına yönelik yapılan yorum ve değerlendirmeler sebebiyle davacı hakkında idarî yaptırım uygulanmasına ilişkin dava konusu Üst Kurul kararının tesis edildiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu yayının kişi ya da kuruluşları eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içermek suretiyle 6112 Sayılı Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde düzenlenen yayın ilkesini ihlâl edip etmediğinin tespiti için programda yer verilen ifadelerin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasına göre, ifade özgürlüğünün sınırlandırılma nedenlerinden ve bu bağlamda ifade özgürlüğünü kullananların uyması gereken görev ve sorumluluklardan biri de, başkalarının şöhret veya haklarının korunmasıdır. Bireyin şeref ve itibarı, kişisel kimliğinin ve manevi bütünlüğünün bir parçasını oluşturur ve Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının korunmasından faydalanır (AYM kararı, İlhan Cihaner (2), B. No: 2013/5574, Karar tarihi: 30/06/2014, §44). Devlet, bireyin şeref ve itibarına keyfî olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür (AYM kararları, Nilgün Halloran, B. No: 2012/1184, Karar tarihi: 16/07/2014, §41; A. Oktar (3), B. No: 2013/1123, Karar tarihi: 02/10/2013, §33; Ö. Balıkcı, B. No: 2014/6009, Karar tarihi: 15/02/2017, §44).

İdari yaptırımı konu alan dava konusu Üst Kurul kararıyla, davacının düşünceleri açıklamaya ve yayma özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin bulunduğu açık olduğundan, söz konusu müdahalenin, Anayasa'da güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlâline sebep olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Müdahalenin, Anayasa'nın 13. maddesi açısından "kanunla öngörülmesi" olduğu ve Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde başkalarının şöhret veya haklarının korunması yönünde "meşru bir amaç" taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, ihlâlin tespiti için söz konusu müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülü" olup olmadığı değerlendirilmelidir.

Programda kullanılan ve dava konusu Kurul kararında yaptırma esas alınan ifadelerin meydana gelen orman yangınlarına yapılan müdahalenin ve başta bu konuda olmak üzere izlenen politikanın yetersizliğine ve politikacıların bu konuda yapmış olduğu açıklamalara yönelik siyasî nitelikli yorum ve eleştiri olduğu görülmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) göre, siyasî tartışma özgürlüğü, "tüm demokratik sistemlerin temel ilkesi"dir (AİHM kararı, Lingens/Avusturya, B. No: 9815/82, Karar tarihi: 08/07/1986, §41-42). Mahkeme'ye göre, hükümetler yalnızca yasama organı ve yargı organlarıncı denetlenmemelidirler, hükümetlerin aynı zamanda halk ve kitlesel medya tarafından da denetlenmeleri gerekmektedir (AİHM kararı, Şener/Türkiye, B. No: 26680/95, Karar tarihi: 18/07/2000, §40). AİHM'nin yerleşik içtihatlarında da belirtildiği gibi, hükümetler kullandıkları kamu gücünden dolayı kendilerine yöneltilmiş en ağır eleştirileri bile hoşgörü ile karşılamak zorundadır. Sağlıklı bir demokrasi, bir hükümetin yalnızca yasama organı veya yargı organları tarafından denetlenmesini değil, aynı zamanda sivil toplum örgütleri, medya ve basın veya siyasî partiler gibi siyasal alanda yer alan diğer aktörlerce de denetlenmesini gerektirir (AİHM kararı, Castells/İspanya, B. No: 11798/85, Karar tarihi: 23/04/1992, §46). Ayrıca hükümetlere ve siyasetçilere yöneltilen eleştirinin sınırı da özel kişilere göre daha geniştir (AYM kararı, Bekir Coşkun Kararı, B. No: 2014/12151, Karar tarihi: 04/06/2015, §69).

İfade özgürlüğü, büyük ölçüde eleştiri özgürlüğünün güvence altına alınmasını hedeflemektedir ve düşüncelerin açıklanması ve yayılması sırasında kullanılan ifadelerin sert olması doğal karşılanmalıdır. Öte yandan, siyasî tartışma özgürlüğünün "tüm demokratik sistemlerin temel ilkesi" olduğu göz önüne alındığında diğer ifade türlerine nazaran, başvuru konusu konuşmalardaki gibi politikaları ve siyasileri eleştiren, politikaları veya siyasî açıklamaları muhalif bir tarzda ele alan siyasî ifade özgürlüğüne ayrıca önem vermek gerekmektedir (AYM kararı, Tansel Çölaşan, B. No: 2014/6128, Karar tarihi: 07/07/2015, §64).

Kişinin şöhretinin ve manevi varlığının korunması hakkı bakımından herkes aynı düzeyde korumaya sahip değildir. Bu bağlamda, kişinin kamuya açıldığı oranda, kişilik hakları ve özel hayatına ilişkin korunması gereken alanın kapsamı sınırlanmaktadır. Siyasetçilerin ve hükümette

bulunanların kişilik hakları ve özel hayatları ise, ifade özgürlüğü karşısında en az korunan alanlardan biridir.

Bununla birlikte; Cumhurbaşkanı, bakanlar, milletvekilleri, politikacılar, bürokratlar, diplomatlar, bilim adamları, sanatçılar, sporcular gibi kamuoyu tarafından tanınan kişilere yönelik eleştirilerin izin verilen sınırlarının, toplumda yer alan diğer kişilere oranla daha geniş olmasının, bu kişilerin özel hayatlarına, onur, şeref ve saygınlıklarına ağır ve haksız saldırılarda bulunulabileceği anlamına gelmediği de gerek iç hukukumuzda gerek AİHM kararlarında yerleşmiş bir ilkedir. Buna göre, ifadenin muhatabının konumu, ifadeyi kullananlar açısından sınırsız bir ifade özgürlüğü alanı bahsetmez. Bu nedenle demokratik toplumların çoğunda; ifade özgürlüğü kalkması arkasına gizlenerek, kişileri yalnızca karalamak, aşağılamak, asılsız suçlamalarda bulunmak, kişilerin özel hayatlarına ölçsüz saldırıda bulunmak gibi ifade özgürlüğü hakkının açıkça kötüye kullanıldığı durumlar hukuken korunmamaktadır. Bu anlamda; iftira, küfür, onur, şeref ve saygınlığı zedeleyici keyfî söz ve beyanlar ile özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı saldırılar, müstehcen içrikli söz, yazı, resim ve açıklamalar, savas kışkırtıcılığı, hukuk düzenini cebir yoluyla değiştirmeyi hedefleyen, nefret, ayrımcılık, düşmanlık ve şiddet yaratmaya yönelik olan ifadeler, ifade özgürlüğü kapsamı dışında değerlendirilebilmektedir (... Ceza Dairesi, E:..., K:..., Karar tarihi: ...).

Uyuşmazlık konusu program yayınında program sunucusu ve konukları tarafından ülkenin bir çok yerinde meydana gelen orman yangınları ve orman yangınlarına yapılan müdahale ele alınarak başta bu konu olmak üzere uygulanan politikanın ve politikacıların eleştirilmesinin genel olarak kamu yararını ilgilendiren bir meselede yapılan sert eleştiri olduğu, ayrıca hükümetlere, siyasetçilere ve kamuya mal olmuş kişilere yöneltilen eleştirinin sınırının diğer kişilere göre daha fazla olduğu açık olduğundan, bu sebeplerle davacının basın özgürlüğüne yapılan müdahalenin, "başkalarının şöhret ve haklarının" korunması için demokratik bir toplumda gerekli bir müdahale olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu itibarla, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf isteminin reddine ilişkin temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuکی isabet bulunmamaktadır." [1]

RTÜK kararlarının, ifade ve basın özgürlüğüne müdahale oluşturur nitelikte olması gerekmektedir. Buna ilişkin sınırların belirlenmesinde yargı kararları önemli rol oynamaktadır.

3. RTÜK Kararları Işığında Yorum

Kanunun 8. Maddesinde 24 bent halinde yayın ilkeleri sayılmıştır, f bendi uyarınca genel ahlaka aykırılık sebebiyle verilen cezalarla sınırlı bir inceleme yapılacaktır. F bendi kapsamında verilen cezaların, TV dizileri açısından önemli bir sınırlama oluşturduğu dile getirilebilecektir.

Toplantı No: 2023/51, Toplantı Tarihi: 28.12.2023, Karar No: 36

“Yukarıda yer verilen açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu dizinin ihlale konu sahnelerinde **“Babası 28 Şubatçıydı onun”, “Bana ticareti öğretiyor kadın başıyla”, “Çok gericiydi onlar”, “Çok mülayim görünürler ama her şey beklenir”, “Ahh sardılar memleketi”, “ya bırak beni pis”, “siz neden çıktınız ki mağaranızdan?” “ikili ilişkiler kullanılarak hastanın doktor kararı olmadan hastaneden çıkarılması”, “hileli ticaret”, “küçük yaşta evlilik”, “çocuğun eğitim hakkının engellenmesi”, “Başhekimin belirli grupların etkisi altında kalması”, “Kanunsuz olarak bir bebeğin bizzat doktorlar tarafından alınması”** şeklinde sarf edilen ifade ve davranışların oldukça farklı ve zengin bir değerler bütünü olan Türk toplumunun farklı ama birbiriyle uyumlu olan değer ve normlarının kendi içinde tezat oluşturacak şekilde sunulması ile hem bu değerleri hem de bu değerler ile yüzlerce yıl içinde oluşturulmuş aile, eğitim, farklı dini inanış biçimlerini içeren kurumların hedef alındığı, dizi filmde ele alınan ve “Faniler” olarak isimlendirilen tarikat ile hileli ürün satımı, eğitim ortamında küçük çocuklara dayak atılması, devlet kurumunun işleyişine müdahale edilmesi gibi unsurların bir araya getirildiği görülmektedir. Her biri sorunlu olan bu davranış biçimlerinin inançlarıyla ön plana çıkan bir

grubun normal davranış biçimleri olarak sunulması stereotipleştirme yapılan yanlış bakış açısını göstermektedir. Yapımda her iki farklı görüşteki ailede aile içi ilişkilerin kopuk, çocuğun yetiştirilmesi ve eğitim durumunun ebeveynlerden kaynaklı olarak sorunlu, ailede yer alan kadının habersizce evi terk etmesi, iki farklı uç olarak gösterilen Atatürkçü doktorun çocuk çalması, dini grubun hileli işleri ve eğitim kurumunda küçük çocuklara şiddet uygulanması gibi yukarıda bahsedilen değer ve norm uyumsuzluğu dolayısıyla toplumu bir arada tutan aile, eğitim gibi kurumların içi boş, tezatlarla dolu gibi gösterildiği, dizide bahsi geçen tarikat üyelerinin olumsuz tutum ve davranışlarına sıklıkla yer verilmekte olup, stereotipleştirme yapılarak izleyicide bütün dini yapıların bu tarz karakteristik özelliklere sahip olduğu düşüncesi oluşmasına neden olabileceği, ayrıca dizi film karakteri Meriem’e karşı kullanılan “çek elini pis” ve “mağaradan mı çıktınız?” gibi ifadelerle muhafazakar kadınlara karşı diğer kadınlar tarafından ötekileştirici ve aşağılayıcı bir dil kullanılmasının toplumsal bölünmeyi artırıcı nitelikte olduğu, toplumsal yapı ve kültür gereği doğal olan ayrılıkların bir kesimi aşağılayacak şekilde kullanılmasının toplumun millî ve manevî değerlerini incitici nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır.”[2]

Yer verilen kararda, toplumun bir kesiminin aşağılandığı gerekçesi ile f bendi uyarınca ceza kesilmiştir.

Ancak söz konusu sahnelerin toplumda mevcut olan sorunları ve toplumsal çatışmaları işlediğinin ve bu kapsamda kınama ya da aşağılama amacından söz edilemeyeceği sadece toplumsal sorunların işlendiğinin kabul edilebileceğini düşünmekteyiz.

Bir diğer RTÜK kararında dizide işlenen olayların Türk toplum aile yapısına uygun olmadığı gerekçesi ile diziye ceza verilmiştir.

Toplantı No: 2025/08 Toplantı Tarihi: 19.2.2025 Karar No: 13

“Yukarıda yer verilen açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, ihlale konu dizi filmde kayınpeder ve gelin olarak bağları bulunan birbirlerine olan duygularını gizlemeyerek kabul etmeleri, yer yer bu duygulardan hoşnut görünmeleri, Aniesi'nin, kayınpeder ve gelin olarak aslında eşi olan kıskanması, ve Aniesi'nin ele ele tutuşmaları ve haz dolu öpüşmeleri, kayınpeder ve gelin arasında resmedilen birliktelik gibi sahnelerin aile kavramını yıkıcı nitelikte olduğu, toplumlarda kayınpeder ve gelin arasındaki bağı tıpkı bir baba-kızın arasındaki ilişki çerçevesinde değerlendirildiği dikkate alındığında söz konusu dizideki kayınpeder-gelin ilişkisinin toplumsal değerlerle çatışmakla birlikte ahlaki değerleri de zedelediği, böyle bir ilişkinin toplum tarafından rahatsız edici ve ahlaki normlara aykırı bulunmakla birlikte medyanın bu tür ilişkileri normalleştiren sahneler yayınlamasının toplumda ahlaki yozlaşmaya neden olabileceği, ahlaki değerlerin toplumun birlikteliğini ve düzenini sağlayan temel unsurlardan biri olduğu gerçeğinden hareketle dizinin hem **Türk toplumunun genel ahlak kavramı ve millî manevî değerleriyle bağdaşmayacak bir biçimde izleyicilere aktarıldığı hem de aile birliğini göz ardı ettiği, dolayısıyla mezkur dizi filmde resmedilen ilişkilerin, çarpık ilişkiler, kaoslar ve aldatma gibi temeller üzerine oturtulduğu ve bununla birlikte aile kurumunun temellerinden birini oluşturarak sadakat kavramının altının boşaltarak toplumun temeli olan aile kurumunun itibarsızlaştırmak suretiyle olumsuz yönde etkileyebileceği kanaatine varılmıştır.**” [3]

şeklinde karar verilmiştir. Söz konusu karar ile hem idari para cezası hem yayın durdurma kararı verilmiştir. Kanunun 8. Maddesi f bendi uyarınca verilen bir diğer karar ise;

Toplantı No: 2024/43 Toplantı Tarihi: 7.11.2024 Karar No: 30

"Yukarıda yer verilen açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, ihlale konu programda, evli bir kadının sosyal medyadan tanıştığı bir şahsa tabir-i caizse kaçması, bahse konu şahsın kadın ticareti yaptığına yönelik tanık ifadelerine ilişkin iddiaların varlığı ve son olarak eşiyile evlilik bağı bulunduğu halde halihazırdaki hamileliğinin kaçtığı şahısla alenen ilişkilendirilmesinin Türk aile kurumunun saygınlığına zarar verecek ve gayriahlaki ilişkileri meşrulaştıracak bir mahiyet arz ettiği ortadadır. Ailenin, bireylerin kendilerini güvende hissettikleri sevgi ve saygı temelinde var olan bir kurum olduğu göz önüne alındığında ilgili yayına bağlanan bireylerin davranışlarının toplumun aile kavramına atfettiği güven, sevgi ve saygı gibi kavramlarla anlam bulan değere zarar verecek ve aile üyelerine karşı olumsuz davranışları kanıksatacak bir içeriğe sahip olduğu, yayıncı kuruluşun söz konusu programda olumsuz davranışların tek tek anlatılmasına aracılık etmesinin aile mefhumunun ve genel ahlakın kapsadığı değerlerin erozyona uğramasına ve olumsuz davranışların toplumda kanıksanarak bu türden topluma zarar verici nitelikteki durumların normalleşmesine yol açabileceği, dolayısıyla mezkur yayının, Türk aile yapısına, genel ahlaka aykırılık içerdiği, televizyon programlarında bu tarz konuların görülme sıklığı arttıkça; toplumun bu ilişkileri normalleştirilmesine, duyarsızlaşmasına ve toplumsal değerlerin yozlaşmasına neden olacağı kanaatine varılmıştır." [4]

şeklinde dir.

RTÜK tarafından f bendi uyarınca verilmiş bir ceza açısından Danıştay tarafından verilmiş olan iptal kararı;

Danıştay 13. Daire E. 2021/4478 K. 2023/2521 T. 18.5.2023

"İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; uyuşmazlığın çözümü, anılan yayın ilkesinin ihlâl edilip edilmediği yönünden bilirkişi incelemesi yaptırılmasını gerektirdiğinden, Mahkemelerinin ara kararı uyarınca yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen bilirkişi raporu ve ek raporda; "...Dava dosyasında dava konusu edilen diyalogların içeriği dikkatle incelendiğinde bu diyalogların

a-) Türk toplumunun milli ve manevi değerlerine açıkça aykırı veya uygun olmak bakımından bir değerlendirme yapılamaz

yacağı zira bu diyalogların belli bir hususu kınamak veya onaylamak mahiyetinde olmadığı,

b-) onama veya kınama türünden diyaloglar olmadıkları için benzer şekilde genel ahlaka aykırılık bakımından da değerlendirilemeyecekleri,

c-) eğer dizide eşcinsel bir çifti temsil eden karakterlerin bulunmasından ötürü bir aykırılık değerlendirmesi yapılacaksa bunun bu eşcinsel karakterlerin içinde yer aldıkları bütün bölümler ve sahneler için de genişletilmesi gibi maksadı aşan bir yorum yapılması gerektiği" değerlendirmelerine yer verildiği, bu durumda bilirkişi raporları ile dosyada yer alan bilgi ve belgeler birlikte incelendiğinde, dava konusu yayının Türk toplumunun milli ve manevi değerlerine, aile yapısına genel ahlaka aykırı olmadığı anlaşıldığından davacı şirketin, 6112 Sayılı Kanun'un 8. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde yer alan yayın ilkesinin ihlâl edildiğinden bahisle davacı şirket hakkında 17.065,00-TL idarî para cezası ve ihlâl konu program yayınının taktiren 2 (iki) kez durdurulması yaptırımının uygulanmasına ilişkin dava konusu Üst Kurul kararında hukuka uygunluk bulunduğu sonucuna varılmıştır." [5] şeklindedir.

İlgili karar ile işlenen konunun Türk toplum aile yapısı ile bağdaşmadığı kabul edilmekle birlikte milli ve manevi değerlere açıkça bir aykırılıktan söz edilemeyeceği kabul edilmiştir.

Danıştay'ın iptal kararları ile Kanun'un 8. Maddesi açısından daha sınırlı bir çerçeve çizdiğinin bahsedilmesi mümkündür.

4. Sonuç ve Değerlendirme

RTÜK'ün 6112 sayılı Kanun'un 8. ve 32. maddeleri kapsamında yürüttüğü denetim faaliyetlerinin, ifade özgürlüğü ile kamu düzeni denge kurularak yürütülmesi gerekmektedir. RTÜK kararlarının gerekçeli ve orantılı olması, hukuki güvenlik ve medya özgürlüğü açısından önemlidir.

Danıştay tarafından hukuki denetimin yapıyor olması yayın hizmeti ilkelerinin belirliliği ve öngörülebilirliği ve basın ve ifade özgürlüğü açısından önemli bir koruma sağlamaktadır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Tuğbanur Akyıldız](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Danıştay 13. Daire, E. 2023/520, K. 2023/1378, T. 23.3.2023
<https://lib.kazanci.com.tr/>
2. Toplantı No: 2023/51, Toplantı Tarihi: 28.12.2023, Karar No: 36,
<https://www.rtuk.gov.tr/ust-kurul-kararlari>
3. Toplantı No: 2025/08 Toplantı Tarihi: 19.2.2025 Karar No: 13,
<https://www.rtuk.gov.tr/ust-kurul-kararlari>
4. Toplantı No: 2024/43 Toplantı Tarihi: 7.11.2024 Karar No: 30,
<https://www.rtuk.gov.tr/ust-kurul-kararlari>
5. Danıştay 13. Daire E. 2021/4478 K. 2023/2521 T. 18.5.2023
<https://lib.kazanci.com.tr/>

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN: HUKUKİ BİR DEĞERLENDİRME

1. GİRİŞ

7550 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, bilinen adıyla “10. Yargı Paketi” 01.06.2025 tarihinde TBMM Adalet Komisyonunda, ardından 04.06.2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu’nda kabul edilmiştir.

Kanun, 04.06.2025 tarihinde yayımlanan 32920 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yargı paketi ile birlikte başta 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu olmak üzere 2004 sayılı İcra İflas Kanunu, 1512 sayılı Noterlik Kanunu, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun, 6087 sayılı Hakimler ve Savcılar Kurulu Kanunu ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda önemli değişiklikler yapılmıştır. Hukuk alanında atılan bu önemli adımlar kapsamında işbu makalemizde 10. Yargı Paketi ile getirilen değişiklikler incelenecek, yapılan değişikliklerin hukuk ve toplumsal alanda meydana getirdiği değişikliklere ışık tutulacaktır.

İncelenen yargı paketi özellikle infaz rejimi, ceza politikasındaki caydırıcılık anlayışı ve yargılamaya ilişkin temel güvenceler yönünden dikkate değer düzenlemeler içermektedir.

TBMM Genel Kurulunca kabul edilerek yürürlüğe giren teklifin temel amacı ceza hukukunun asli amacı olan failin ıslahını sağlamak ve bireyin yeniden topluma kazandırılmasıdır. Bu anlayışla, mevcut denetimli serbestlik sisteminin uygulamada yarattığı bazı olumsuzlukların önüne geçilmesi ve infazın ceza ile orantılı bir süreyle kurum içinde gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Özellikle Kanun teklifinin gerekçesinde Ceza Hukuku alanında yapılan değişiklikler ile ilgili kullanılan şu ifadeler dikkat çekicidir.

“Teklifte yapılması öngörülen düzenlemeyle, bir yıllık maktu denetimli serbestlik süresi bakımından bir değişiklik öngörül-

memekle birlikte, miktarına bakılmaksızın hapis cezası alan tüm hükümlülerin aldıkları ceza ile orantılı şekilde belirli bir süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanarak, cezanın ıslah amacının gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

Ceza ve ceza muhakemesi hukukunda insana değer veren düşüncenin etkinlik kazanmasıyla birlikte infaz rejimlerinde hükümlünün iyileştirilmesine ve topluma yeniden kazandırılmasına yönelik birçok düzenleme yapılmıştır. Hapis cezalarının konutta, hafta sonu veya geceleyin infazı şeklinde düzenlenen özel infaz usullerinin kapsamının dar olması, bu usullerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Özel infaz usullerinin daha etkili uygulanmasını sağlamak amacıyla kapsamının genişletilmesi ve koşullarının yeniden belirlenmesi gerekmektedir.”

Diğer yandan, Anayasa Mahkemesi’nin hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkesi bağlamında verdiği iptal kararlarının oluşturduğu boşlukların giderilmesi amacıyla çeşitli yasal düzenlemelere gidilmesi kabul edilmiştir.

Noterlik, hukuk muhakemeleri ve idari yargılama gibi hukukun çeşitli alanlarındaki düzenlemeler de bu bağlamda incelenecektir.

2. YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

2.1. 2004 Sayılı İcra İflas Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

2.1.1. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun ek 1’inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “hüküm verildiği” ibaresi “davanın açıldığı veya şikâyet başvurusunun yapıldığı” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. Bu düzenleme sonucunda ilgili madde:

“Bu Kanunun 119, 226, 326, 363 ve 364 üncü maddelerindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların bin Türk lirasını aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

363 ve 364 üncü maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı veya şikâyet başvurusunun yapıldığı tarihteki miktar esas alınır.”

haline gelmiştir.

“İstinaf ve temyiz kanun yoluna başvuruda esas alınan parasal sınırlarda yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen artış, bölge adliye mahkemesinin kaldırma veya Yargıtayın bozma kararları üzerine yeniden verilen kararlar hakkında uygulanmaz, ilk karar tarihinde geçerli olan parasal sınırlar esas alınır.”

şeklindeki üçüncü fıkra ise yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu değişiklik neticesinde kanun yoluna başvuruda dava tarihindeki parasal sınırların esas alınacağı kabul edilmektedir. İslahla miktar artırımı yapılan hallerde de davanın açıldığı tarihteki parasal sınırlar esas alınacaktır. Maddenin üçüncü fıkrası, ikinci fıkrada yapılan değişikliklerle birlikte uygulama kabiliyeti kalmadığından yürürlükten kaldırılmaktadır.

2.2. 1512 sayılı Noterlik Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

2.2.1. 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu’nun 125’inci maddesi Anayasa Mahkemesi’nin 5/11/2024 Tarihli ve E: 2024/185, K: 2024/178 Sayılı Kararı ile maddenin iptaline ve bu hükmün 17/09/2025 tarihinde yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Ancak iptal hükmü yürürlüğe girmeden önce madde 7550 sayılı Kanun ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Noterlere; sıfat ve görevlerinin gereklerine uymayan hâl ve hareketlerinin tespit edilmesi üzerine, durumun niteliğine ve eylemin ağırlık derecesine göre 126 ncı maddede yazılı disiplin cezalarından biri verilir.”

2.2.2. 1512 sayılı Kanun’un “Disiplin Cezaları” başlıklı 126. Maddesi Anayasa Mahkemesi’nin 5/11/2024 tarihli ve E: 2024/185, K: 2024/178 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Madde gerekçesine göre:

“Anayasa Mahkemesi; Kanunun 125 ve 126’ncı maddelerinde disiplin cezası uygulanabilecek hâllerin sayılması ve disiplin cezalarının da gösterilmesine rağmen disiplin suç ve cezalar arasında yeterli bağlantının kurulamadığı, disiplin cezasını gerektiren eylemin gerçekleşmesi durumunda fiil ve hareketin niteliğine göre disiplin cezalarının verilmesinde bu ölçütün muhataplar açısından yeterli bir hukuکی güvence sağlamadığı, işlenen disiplinsizlik eylemi ile tayin edilen disiplin cezası arasında adil bir dengenin gözetilmesini temin edecek gerekli ve yeterli mekanizmaların bulunmadığı, verilecek disiplin cezaları bakımından keyfi yorum ve uygulamalara karşı hukuki güvencenin sağlanamadığı gerekçeleriyle mevcut hükümlerin iptaline karar vermiştir.”

Bu doğrultuda yapılan değişiklik ile noterlerin sıfat ve görevlerinin gereklerine uymayan hâl ve hareketlerde bulunduğu tespit edilmesi üzerine, disiplinsizlik olarak nitelenen eylemlere uygulanacak cezalar; uyarı, kınama, para cezası, geçici olarak işten çıkarma ve meslekten çıkarma olarak belirlenmekte ve bu cezalar gerektiren fiiller ayrı ayrı gösterilmektedir.

2.2.3. 1512 sayılı Kanun’un “Bir üst veya alt derece disiplin cezasının uygulanması ve zamaşıması” başlıklı 127. Maddesinde yapılan değişiklik ile de bir üst veya alt derece disiplin cezası uygulanabilecek hâller ile disiplin soruşturmasında uygulanacak zamaşıma süreleri belirlenmiştir.

2.2.4. 1512 sayılı Kanun’un “Yasaklara aykırı harekette bulunmak” başlıklı 157. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

2.2.5. 1512 sayılı Kanun’un 159’uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “(B) bendi” ibaresi “ikinci fıkrasının (I) bendi” şeklinde değiştirilmiştir. Neticeten yeni düzenleme:

“109 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca ortak işlemlere ait gelir tutarının ortak hesaba yatırılacak kısmını süresi içinde yatırmayan noterler, birinci defasında 126 ncı maddenin ikinci fıkrasının (I) bendi gereğince cezalandırılır ve cezalandırılmalarına konu olan işlemde elde ettikleri ücret ve noter hissesi tutarının tamamı alınarak bankadaki Noterlikler ortak cari hesabına yatırılır.”

şekline gelerek yine Noterlerin cezalandırılması ile ilgili bir değişikliğe gidilmiştir.

2.3. 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nda Yapılan Değişiklik

2.3.1. 2577 sayılı Kanun’un ek 1’inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“17’nci madde uyarınca duruşma yapılmasının zorunlu olduğu davalar ile 45’inci ve 46’ncı maddeler uyarınca istinaf veya temyiz yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde davanın açıldığı tarihteki parasal sınır esas alınır.”

Bu düzenleme doğrultusunda idari yargılamada yapılacak kanun yolu başvurularında dava tarihindeki parasal sınırın esas alınacağı belirlenmiştir.

2.4. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

Açıklanan yargı paketi ile Türk Ceza Kanunu’nda pek çok suçun alt ve üst sınırlarında, koşullu salıverilme ve tekerrür hükümlerinde değişiklikler yapılmıştır.

- Alt ve Üst Sınırlarda Yapılan Değişiklikler

2.4.1. Kanun’un “Suça teşebbüs” başlıklı 35. madde 2. fıkrasında yapılan değişiklik ile maddenin güncel hali şu şekildedir:

“(2) Suça teşebbüs halinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine on dört yıldan yirmibir yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine on yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.”

Bu düzenleme ile müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası gerektiren suçlarda suça teşebbüs halinde uygulanacak cezanın alt ve üst sınırları yükseltilmiştir.

2.4.2. Kanun’un “Kasten yaralama” başlıklı 86. maddesinde yapılan değişiklikler ile maddenin yeni hali şu şekildedir:

“(1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıl altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) (Ek fıkra: 31/3/2005 – 5328/4 md.) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aydan bir yıl altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur. (Ek cümle:12/5/2022-7406/3 md.) Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz.”

Kanun’un “Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama” başlıklı 87. maddesinde yapılan değişiklikler ile maddenin yeni hali şu şekildedir:

“(1) Kasten yaralama fiili, mağdurun; a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına, b) Konuşmasında sürekli zorluğa, c) Yüzünde sabit ize, d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma, e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde dört yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde altı yıldan az olamaz. (2) Kasten yaralama fiili, mağdurun; a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine, b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine, c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına, d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde altı yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde dokuz yıldan az olamaz.⁴²

(3) (Değişik: 6/12/2006 – 5560/4 md.) Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması halinde, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar artırılır.

(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hallerde on yıldan ondört yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hallerde ise ondört yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

Bu düzenlemeler ile kasten yaralama suçunun ve nitelikli hallerinin alt ve üst sınırlarında artırımı gidilmiştir.

2.4.3. Kanun’un “Tehdit” başlıklı 106. maddesinde yapılan değişiklikler ile maddenin yeni hali şu şekildedir:

“(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Ek cümle:12/5/2022-7406/6 md.) Bu suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı dokuz aydan az olamaz. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikayeti üzerine, iki aydan altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silahla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi halinde, fail hakkında iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

Bu düzenleme ile basit tehdit suçunun cezalandırılmasına alt sınır getirilmiş ve tehdit suçunun nitelikli halinde üst sınırı artırımına gidilmiştir.

2.4.4. Kanun’un “Trafik güvenliğini tehlikeye sokma” başlıklı 179’uncu maddesinin

ikinci ve üçüncü fıkralarında yapılan değişiklikler ile maddenin yeni hali şu şekildedir:

“(2) Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşım araçlarını kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare eden kişi, dört aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

Maddede yapılan değişiklikler ile suçun kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare edilmesi halinde suç kapsamında verilecek cezanın alt sınırında artırımı gidilmiştir.

Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle ya da başka bir nedenle emniyetli bir şekilde araç sevk ve idare edemeyecek halde olmasına rağmen araç kullanan kişi bakımından ise suçun alt ve üst sınırları 2. fıkradan ayrılarak ayrıca düzenlenmiştir.

2.5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da Yapılan Değişiklikler

2.5.1. Kanun’un “Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı” başlıklı 105/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hükümlünün bu infaz usulünden yararlanabilmesi için beş günden az olmamak üzere koşullu salıverilme tarihine kadar ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken sürenin en az onda birini ceza infaz kurumunda geçirmiş olması gerekir.”

Denetimli serbestlik, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazıdır.

Bu düzenleme doğrultusunda her hükümlünün koşullu salıverilmeden önce infazına karar verilen sürenin 1/10’unu ve her ihtimalde en az 5 gününü ceza infaz kurumunda geçirmesi gerekliliği hükme bağlanmıştır.

Madde gerekçesi şu şekildedir:

“Yapılması öngörülen düzenlemeyle, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli bir hükümlünün, denetimli serbestlik tedbirinden yararlanabilmesi için koşullu salıverilme tarihine kadar ceza infaz kurumunda geçirmesi gereken sürenin en az onda birini ceza infaz kurumunda geçirmiş olması zorunlu hale getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki hükümlünün ceza infaz kurumunda geçireceği süre, hiçbir şekilde beş günden az olmayacaktır.”

Getirilen bu değişiklik ile sağlanmak istenen hükümlülerin aldıkları cezanın en azından belirli bir süresinde ceza infaz kurumunda kalmasını ve cezasızlık algısının yıkılması çalışmaya sağlanmaktadır.

Burada bir örnek vermek düzenlemenin somutlaşmasına yardımcı olacaktır:

Örneğin Kanun yürürlüğe girmezden evvel tehdit suçundan 10 ay ceza almış bir hükümlüyü göz önüne alalım.

Sanığa verilen ceza 3 yıl veya daha az süreli olduğundan Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliğinin 5. maddesi gereğince doğrudan açık ceza infaz kurumuna alınır.

Kişinin cezasına 1/2 koşullu salıverilme süresi uygulandığında (koşullu salıverilme oranları suçun niteliğine göre önem arz etmektedir, tehdit suçu için 1/2 uygulanması gerekir) 5 ay ceza infaz kurumunda kalması gerekecektir. Denetimli serbestlik süresine 5 ay kaldığından dolayı ceza infaz edilmeksizin 5275 sayılı Kanun’un 105/A maddesi gereğince Sanık denetimli serbestlikten yararlanacaktır.

Kanun yürürlüğe girdikten sonra işlenen suçlar bakımından ise bu hesaplama şu şekilde yapılacaktır:

Hükümlünün denetimli serbestlikten faydalanabilmesi adına koşullu salıverilmeye kadar kalan 5 aylık cezanın 1/10’unu yani 15 günü açık ceza infaz kurumunda geçirecektir ve ardından denetimli serbestlikten faydalanabilecektir.

Bu hesaplama neticesinde çıkan gün miktarının 5 gün ve daha az olması halinde ise kişinin en az 5 günü ceza infaz kurumunda geçirmesi gerekecektir.

2.5.2. Kanun'un "Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbiri" başlıklı 108'inci maddesinde yapılan değişiklikler ile madde güncel olarak şu hale gelmiştir:

"(1) Tekerrür hâlinde işlenen suçtan dolayı mahkûm olunan;

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının otuzdokuz yılının,

b) Müebbet hapis cezasının otuzüç yılının,

c) (Ek:14/4/2020-7242/49 md.) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki yılının,

d) Süreli hapis cezasının üçte ikisinin, infaz kurumunda iyi hâlli olarak çekilmesi durumunda, koşullu salıverilmeden yararlanılabilir. (Ek cümle:14/4/2020-7242/49 md.) Ancak, koşullu salıverilme oranı üçte ikiden fazla olan suçlar bakımından tabi oldukları koşullu salıverilme oranı uygulanır.

(2) Tekerrür nedeniyle koşullu salıverme süresine eklenecek miktar, tekerrüre esas alınan cezanın en ağırından fazla olmaz. (Ek cümle:4/6/2025-7550/14 md.) İkinci defa tekerrür halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) İkinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması durumunda birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır. (Ek cümle:4/6/2025-7550/14 md.) Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı dörtte üç olarak uygulanır. (Ek cümle:14/4/2020-7242/49 md.) Hükümlü hakkında ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanacağı hükümde belirtilir. (...)"

Bu düzenleme ile getirilen; maddenin 2. fıkrasına eklenen "İkinci defa tekerrür halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz." ifadesi, üçüncü fıkrasında yer alan "durumunda, hükümlü koşullu salıverilmez." ibaresinin "durumunda birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır." şeklinde değiştirilmesi ve üçüncü fıkraya eklenen "Ancak, süreli hapis cezaları bakımından koşullu salıverilme oranı dörtte üç olarak uygulanır." cümlesi; ikinci kez tekerrür hükümleri uygulanacak hükümlüler bakımından önem taşıyor.

Tekerrür, TCK'de düzenlendiği şekli ile; önceden işlenen suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlenmesidir. 7550 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce ikinci kez tekerrür haline düşen sanıklarla ilgili ikinci defa tekerrür hükümlerinin uygulanması mümkün olmayıp, cezasının tamamını ceza infaz kurumunda infaz etmekte ve koşullu salıverilmekteydi.

Maddede yapılan düzenleme neticesinde ikinci defa tekerrür hükümlerinin cezalarının tamamını ceza infaz kurumunda geçirmesi gerekmeksizin, 3/4'ünün ceza infaz kurumunda, iyi halli olmak şartıyla, çekilmesinin ardından koşullu salıverilme imkânı tanınmaktadır. Burada pek tabii tekerrürün diğer şartları anacaktır.

2.5.3. Kanun'un "Özel infaz usulleri" başlıklı 110. maddesinde yer alan sürelerin alt ve üst sınırlarında artırıma gidilmiştir. Yapılan değişiklikler neticesinde hafta sonu ve geceleri yapılacak infazların kapsamı; kasten işlenen suçlarda 1 yıl 6 aydan 3 yıla ve taksirle öldürme suçu hariç taksirle işlenen suçlarda 3 yıldan 5 yıla çıkarılmaktadır. Kanun'un 110. maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikler ile konutta infaz usulünün kapsamı; kadın, çocuk veya 65 yaşını bitirmiş kişiler bakımından 1 yıldan 3 yıla; 70 yaşını bitirmiş kişiler bakımından 2 yıldan 4 yıla ve 75 yaşını bitirmiş kişiler bakımından 4 yıldan 5 yıla çıkarılmıştır.

Maddede yapılan bir diğer değişiklik, doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçen ve toplam beş yıl (düzenleme öncesi 3 yıl idi) veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan ya da adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlü kadınların cezasının konutta çektirilmesinde yapılan üst sınır düzenlemesidir.

Aynı zamanda maddenin 7. fıkrası yapılan değişiklik ile madde:

"İnfaz hâkimi talep üzerine, cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesi sırasında bu usulün uygulanmasına son verebilir. Özel infaz usulünün gereklerine geçerli bir mazeret olmaksızın uyulmaması hâlinde ise bu usulün uygulanmasına son verilir ve bu hâlde infaza genel hükümlere göre ceza infaz kurumlarında devam edilir. Özel infaz usulüne göre geçirilen süre, infaz aşamasında mahsup edilir. Bu fıkranın uygulandığı hâllerde 105/A maddesi hükümleri uygulanmaz." halini almıştır.

Yapılan değişikliğin belki de en önemli noktaları ise şu şekildedir:

- "(a) bendinde belirtilen infaz usulü, hükümlünün iş yaşamı ve ailevi durumu ile ceza infaz kurumlarının düzen ve işleyişine göre ceza infaz kurumu tarafından, süresi aynı olmak koşuluyla hafta içi günlerde de uygulanabilir."

Kanun'un 110. maddesinin ilk fıkrasına eklenen bu cümle ile kısaca infazın esnek-

liğini arttırmak amaçlanır. Hafta sonu infaz usulünün, hükümlünün iş yaşamı ve ailevi durumu ile ceza infaz kurumlarının düzen ve işleyişine göre ceza infaz kurumu tarafından, süresi aynı olmak koşuluyla hafta içi günlerde de uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır.

- "(d) Seksen yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam altı yıl,"

Yapılan bu düzenleme neticesinde 80 yaşını bitirmiş hükümlülerin altı yıl, veya daha az süreli hapis cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

- "(3) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar hariç olmak üzere hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilenlerin cezasının konutunda çektirilmesine infaz hâkimi tarafından karar verilebilir. Mahkûmun durumu, Cumhuriyet başsavcılığınca birer yıllık dönemlere göre 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirlenen usule göre incelenir. İnceleme sonuçlarına göre hükümlünün iyileştığının tespit edilmesi halinde infaz hâkimi, cezanın konutta çektirilmesine dair kararı kaldırır. Mahkûm, denetimli serbestlik müdürlüğü ve bulunduğu yer kolluk makamlarınca izlenir. Toplam cezası on yıldan fazla olan hükümlülerin elektronik cihazların kullanılması suretiyle takibi zorunludur. Bu fıkarda yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi hâlinde cezanın konutunda çektirilmesine dair karar infaz hâkimliğince kaldırılır."

Yapılan bu değişiklik ile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum olanlar hariç hapis cezası almış olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlikeye oluşturmayacağı değerlendirilenlerin cezasının konutunda çektirilmesine imkan sağlanmıştır.

Hastalık veya engellilik nedeniyle cezanın konutta çektirilmesine ilişkin karar verme ve denetim usulü açıkça belirlenmektedir. Ayrıca elektronik kelepçe kullanımının 10 yıldan fazla hapis cezası almış olan hükümlülerin denetimli serbestlik süreçlerinde kullanımı zorunlu hale getirilmiştir.

- “(5) Cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler hakkında tabi oldukları infaz rejimine göre koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı hükümleri uygulanır.”

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, cezanın özel infaz usulüne göre çektirilmesine karar verilenler hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı hükümlerinin uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır

- “e) 105/A maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilenler,”

Maddenin dokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklikler ile denetimli serbestliğin uygulanmasına ilişkin olarak belirli yükümlülükleri yerine getirmeyen hükümlülerin özel infaz usullerinden faydalanamayacağı belirtilmiştir.

2.5.4. Kanun’un geçici 10’uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “veya ikinci defa mükerrer olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan” ibaresi, kanunda yapılan diğer tüm değişikliklere paralel olarak madde metninden çıkarılmıştır.

2.5.5. Kanun’a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 105/A maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenleme, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce işlenen suçlar bakımından uygulanmaz.”

Denetimli serbestlik düzenlemesi bakımından yapılacak değişikliğin ancak 7550 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra işlenen suçlar bakımından uygulanacağı ayrıca açıklanmıştır.

2.6. 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun’da Yapılan Değişiklikler

2.6.1. 7550 sayılı Kanun’un 18. maddesi şu şekildedir:

“27/11/2007 tarihli ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanunun 27 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) İş sözleşmeleri, işçinin mutad işyeri hukukunun emredici hükümleri uyarınca sahip olacağı asgari koruma saklı kalmak üzere, tarafların sözleşmeyle belirledikleri hukuka tâbidir.”

“(4) Ancak hâlin bütün şartlarına göre işin yapıldığı yer hukukunun işin yapıldığı sırada uygulanmak zorunda olan hükümleri hariç olmak üzere, iş sözleşmesiyle daha sıkı ilişkili bir hukukun bulunması hâlinde sözleşmeye birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri yerine bu hukuk uygulanabilir.”

Anayasa Mahkemesi’nin 05/11/2024 tarihli ve E: 2023/158; K: 2024/187 sayılı kararıyla, yabancılık unsuru taşıyan iş sözleşmelerinde hukuk seçimine imkân tanıyan mevcut birinci fıkranın iptaline ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 10/3/2024 tarihli ve 32837 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi, iş sözleşmelerinde taraflarca bir hukuk seçimi yapılmamışsa, sözleşmeyle daha sıkı ilişkili olan hukukun uygulanabilmesinin mümkün olduğunu; ancak tarafların açıkça bir hukuk seçimi yaptığı durumlarda, olayın tüm koşulları göz önünde bulundurularak daha sıkı ilişkili hukuku uygulamasına imkân tanımayan düzenlemenin Devletin çalışanları korumasına ilişkin pozitif yükümlülüğüne aykırı olduğu gerekçesiyle söz konusu fıkrayı iptal etmiştir. Yapılan düzenleme ile, Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararında ortaya koyduğu gerekçeler doğrultusunda ve işçi ile işveren arasındaki hak ve menfaat dengesinin sağlanması amacıyla, iş sözleşmesinde taraflarca bir hukuk seçimi yapılmış olsa dahi, hâlin tüm koşulları göz önünde bulundurularak sözleşmeyle daha sıkı ilişkili bir hukukun mevcut olması durumunda hâkimin takdir yetkisi çerçevesinde, seçilen hukuk yerine sözleşmeyle daha sıkı ilişkili olan hukukun uygulanabilmesine imkân tanınmaktadır.

2.7. 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

2.7.1. 7550 sayılı Kanun’un 19. maddesi aşağıdaki gibidir:

“11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendine “boş kadro şartı aranmaksızın,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kalan görev süresini tamamlamak üzere” ibaresi, (b) bendine aşağıdaki cümleler, (ç) bendine “yazılı” ibaresinden sonra gelmek üzere “seçim veya” ibaresi eklenmiş ve bendin ikinci cümlesinde yer alan “Atama” ibaresi “Seçim veya atama” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak görev süresini tamamlayanlardan, adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilmiş olan üyeler Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcılar arasında seçilmiş olan üye Danıştay üyeliğine, boş kadro olup olmadığına bakılmaksızın Genel Kurul tarafından seçilebilir. Boş kadro olmaması halinde ilk boşalan üye kadroları kendilerine tahsis olunur.”

Kanun’un 28’inci maddesinin üçüncü fıkrasının a bendinde yapılan değişiklikler neticesinde, Kurul üyeliğine Yargıtay ve Danıştay’dan seçilen ve yüksek mahkeme üyeliğine geri dönen üyelerin, kalan görev sürelerini tamamlamaları öngörülmektedir. Başka bir ifadeyle Kurul üyeliğinde geçirilen sürelerin, yüksek mahkeme üyeliği görev süresinin hesabında dikkate alınmaması sağlanmaktadır. Ayrıca üçüncü fıkranın b bendinde yapılan eklemelerle, görev süresini tamamlayanlardan adli yargı hâkim ve savcılar arasında seçilmiş olanların Yargıtay üyeliğine, idari yargı hâkim ve savcılar arasında seçilmiş olan üyenin Danıştay üyeliğine boş kadro olup olmadığına bakılmaksızın Genel Kurul tarafından seçilebilmesi öngörülmektedir. Boş kadro olmaması halinde ilk boşalan üye kadrolarının bu üyelere tahsis edilme hükme bağlanmaktadır.

2.8. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

2.8.1. 7550 sayılı Kanun’un 20. maddesi şu şekildedir:

“12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“(2) 200 üncü ve 201 inci maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında hukuki işlemin yapıldığı, 341 inci, 362 nci ve 369 uncu maddelerdeki parasal sınırların uygulanmasında davanın açıldığı tarihteki miktar esas alınır.”

Anayasa Mahkemesinin 04/12/2024 tarihli ve E: 2023/182; K: 2024/203 sayılı kararıyla, maddenin istinaf veya temyiz kanun yoluna başvurulabilecek kararların belirlenmesinde ilk derece mahkemesince veya bölge adliye mahkemesince nihai kararın verildiği tarihteki parasal sınırın esas alınmasına ilişkin hükmü ihtiva eden ikinci fıkrasında yer alan "341’inci, 362’nci ve" ibaresinin iptaline ve kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

Getirilen bu değişiklik ile Kanun yoluna başvuru açısından istinafa başvuru yolunun açık olup olmaması noktasında esas alınan kanuni sınırlar her sene güncellenirken dava konusu mal ya da alacağın değerinin güncellenmemesi nedeniyle oluşan haksızlığın önüne geçilmek istenmiştir.

7550 sayılı Kanun kapsamında yapılan bu değişiklik ile kanun yoluna başvuruda dava tarihindeki parasal sınırların esas alınacağı kabul edilmektedir. İslah yoluyla dava konusu miktarın artırıldığı durumlarda da yine davanın açıldığı tarihte geçerli olan parasal sınırlar dikkate alınacaktır.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Edanur Yılmaz](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

- 1.<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/06/20250604M1-1.htm>
- 2.<https://hukukihabernet.teimg.com/hukukihaber-net/uploads/2025/05/ceza-ve-guvenlik-tedbirlerinin-infazi-hakkinda-kanun-ile-bazi-kanunlarda-degisiklik-yapilmasina-dair-kanun-teklifi.pdf>
- 3.<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.2004.pdf>
- 4.<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1512&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- 5.<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2577&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- 6.<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- 7.<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5275&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- 8.<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5718.pdf>
- 9.<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6087.pdf>
- 10.<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6100.pdf>

“MİKTARINA BAKILMAKSIZIN HAPİS CEZASI ALAN TÜM HÜKÜMLÜLERİN ALDIKLARI CEZAYLA ORANTILI ŞEKİLDE BELİRLİ BİR SÜRE CEZA İNFAZ KURUMUNDA KALMASI SAĞLANARAK, CEZANIN ISLAH AMACININ GERÇEKLEŞMESİ HEDEFLENMEKTEDİR.”

DEVLET MEMURLARI KANUNU'NUN MADDE 56/1 DÜZENLEMESİNDEKİ "...HAL VE HAREKETLERİNDE MEMURİYETLE BAĞDAŞMIYACAK DURUMLAR..." İBARESİNİN İPTALİNE KARAR VERİLDİ!

Anayasa Mahkemesinin 2024/234 E., 2025/99 K. sayılı 22.04.2025 tarihli kararı 23 Haziran 2025 tarihli ve 32935 sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. İlk derece mahkemesince 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 56. maddesinin birinci fıkrasında geçen “...hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumlar...” ibaresinin Anayasa’nın 2. maddesine aykırılık teşkil ettiği gerekçesiyle iptali talep edilmiştir. Anayasa Mahkemesince işbu talep incelenmiş ve bir kanun hükmünün muhataplarının hangi eylemin disiplin suçu teşkil ettiğinin, bu eyleme bağlanan yaptırımın ne olduğunun kanunilik ilkesi, bakımından belli bir açıklık ve kesinlikte olması gerektiğini belirtmiştir.

İptali talep edilen ibarenin ise ilişik kesmeyi gerektiren memuriyetle bağdaşmayacak eylem ve davranışlarda bulunma hâlini oluşturan durumların objektif bir değerlendirme yapmaya imkân vermeyecek, keyfî uygulamalara yol açabilecek şekilde sınırlarının belirsiz olduğu, yani kuralda ilişik kesmenin konusunu teşkil eden disiplinsizlik hâllerinin kapsamı, niteliği, ne şekilde işlenebileceği gibi hususların herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlenmediği değerlendirilmiştir. Bu yönüyle kural, bireylerin hangi somut fiil ve olguya sonuç bağlandığını belirli bir açıklık ve kesinlikte öngörebilmelerine yasal çerçevede imkân tanımamaktadır. Dolayısıyla kamu hizmetlerinde kalma hakkına sınırlama getiren kuralın belirli ve öngörülebilir nitelikte olmadığı, keyfilığe karşı yeterince güvence içermediği, bu nedenle temel hak ve özgürlüklerin kanunla sınırlanması gerekliliğiyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmış ve kuralın , Anayasa’nın 13.ve 70. maddelerine aykırı olduğu gerekçesi ile iptaline karar verilmiştir. İptal kararı, kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı günden başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girecektir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/06/20250623-6.pdf>

SİNEMA SEKTÖRÜ DESTEK YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİKLER RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANDI!

19 Haziran 2025 tarihli ve 32581 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan düzenlemeyle, 15 Ekim 2019 tarihli ve 30919 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan “Sinema Sektörünün Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik”te kapsamlı değişiklikler yapıldı. Yeni düzenleme, sinema sektörüne sağlanan destek türleri, ödeme koşulları, başvuru kriterleri ve yükümlülükler dair önemli güncellemeler içeriyor. Yönetmeliğin 4. maddesinin (j) bendinde yer alan “yedi gün olmak üzere” ibaresi “bir hafta süresince” şeklinde değiştirildi. 8. maddenin (e) bendi yeniden düzenlenerek, ilk uzun metrajlı kurgu film desteğinin kapsamı netleştirildi. 12. maddeye göre destek tutarının tamamının tek seferde ödenebilmesi için belirli bir teminat şartı getirildi.

13. maddenin 5. fıkrasında, 'alanın' ibaresinden sonra 'aynı türde' ibaresi eklendi. 14. madde güncellenerek destek ödemelerinin yönetmen veya yapımcının şirketine yapılacağı netleştirildi. 19., 21. ve 22. maddelere, destek alanın türüne dair 'aynı türde' ibaresi eklendi. 26. madde kapsamındaki etkinlik ve proje desteklerine ilişkin açıklık getirildi ve bilet sistemi kaydı zorunlu hale getirildi. 27. madde ile destek alanların yükümlülüklerini üçüncü kişilere devredemeyeceği hüküm altına alındı. Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girdi ve hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütecek.

Bu değişikliklerle birlikte, sinema sektörüne sağlanan kamu desteklerinin uygulanmasında daha net, şeffaf ve denetlenebilir bir yapı hedefleniyor.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/06/20250619-3.htm>

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE VERİ GÜVENLİĞİ VE VERİ GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ALINACAK ÖNLEMLER

1. Giriş

Dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte bankacılık sektöründe müşteri verilerinin güvenliğinin sağlanması ve özel hayatın gizliliği ilkesi her zamankinden daha fazla önem kazanmıştır. Günümüz bankacılık sektörü, teknolojik gelişmelerle birlikte dijital ortamlarda çok sayıda müşteri verisi işlemekte olup bu durum, yalnızca finansal güvenliği değil, aynı zamanda kişisel verilerin korunmasını da zorunlu hale getirmektedir. Veri güvenliğine ilişkin kurallar sadece teknik değil, aynı zamanda hukuki ve etik boyutları da içermektedir. Bu bağlamda, kişisel verilerin işlenmesi, açık rıza, müşteri mahremiyeti, siber saldırılar karşısında alınması gereken önlemler ve kurum içi politikaların önemi giderek artmaktadır. Türkiye’de veri güvenliği ve özel hayatın korunması, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), Bankacılık Kanunu ve ISO/IEC 27001 gibi uluslararası standartlarla çerçevelenmiş olup, bu düzenlemeler sektördeki uygulamalara yön vermektedir. Bu makalede, bankacılık hizmetlerinde veri güvenliği ve özel hayatın korunması ilkeleri, Türkiye’deki yasal düzenlemeler ve uluslararası standartlar çerçevesinde ele alınacak, KVKK ve ISO/IEC 27001 gibi temel rehberlerin sektöre etkisi değerlendirilecektir.

1. Veri Güvenliğinin Hukuki Altyapısı ve Bankacılık Sektörüne Yansımaları

a) KVKK’nın Uygulama Alanı ve Bankacılıkta Kişisel Veri İşleme

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“KVKK”), Türkiye’de kişisel verilerin korunmasına yönelik temel düzenleyici metindir. Bankalar açısından, gerek gerçek

kişi müşterilere ait finansal bilgiler, gerekse çalışanlara ilişkin veriler bu kapsamda değerlendirilir.

Burada özellikle iki kavramdan ve aralarındaki ilişkiden bahsetmemiz gerekmektedir. Veri Sorumlusu- Veri İşleyen ilişkisine bakacak olursak;

“Veri Sorumlusu; Kanunun 3. maddesinin birinci fıkrasının (1) bendindeki kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi olarak tanımlanmıştır. Veri sorumlusu veri işleme faaliyetinin temel araçların, veri işlemenin neden ve nasıl olacağını belirler, veri işleme süreçlerinin her anında serbestçe karar verme yetkisine sahiptir. Gerçek kişilerin yanı sıra kamu kurumu, şirket, dernek veya vakıf gibi tüzel kişilerin veri sorumlusu olması mümkündür” [1] şeklinde tanımlanmıştır.

“Veri İşleyen; Kanunun 3. maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişidir. Veri işleyen kişisel veri işleme faaliyetini, veri sorumlusunun belirlemiş olduğu temel amaç ve vasıtalar ile ve/veya talimatlara uyarak gerçekleştirir” [2] şeklinde tanımlanmıştır.

Bankalar, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 4. maddesi kapsamında gerçekleştirdikleri temel bankacılık faaliyetleri yönünden “veri sorumlusu” sıfatını taşımaktadır. Ancak sigorta, bireysel emeklilik, yatırım ürünleri, para transferi veya fatura ödeme gibi aracılık faaliyetlerinde bankanın “veri sorumlusu” mu yoksa “veri işleyen” mi olduğu, somut olayın özelliklerine

göre değerlendirilmelidir. Veri sorumlusu olarak yürütülen faaliyetler, Veri Sorumluları Sicili’nde (VERBİS) yer alırken, yalnızca veri işleyen sıfatıyla yapılan işlemler için böyle bir kayıt zorunluluğu bulunmamaktadır. Bankaların veri işleyen olduğu durumlarda ise, sorumluluklar aralarındaki sözleşmelerle belirlenir ve güvenlik yükümlülükleri devam eder. [3]

Kişisel verilerin işlenme şartları Kanunda sınırlı sayıda sayılmış olup genişletilemez. Veri işleme faaliyeti öncelikle açık rıza dışındaki hukuki şartlara dayanıp dayanmadığı yönünden değerlendirilmelidir. Eğer bu şartlardan biri karşılanmıyorsa, kişinin açık rızası alınmalıdır. Bankacılık faaliyetleri, çoğunlukla açık rıza dışındaki hukuka uygunluk nedenlerine dayanılarak yürütülmektedir. [4]

KVKK’nın 5. maddesi, kişisel verilerin işlenmesini açık rızaya bağlamakla birlikte, bazı durumlarda açık rıza olmadan da veri işlenmesine imkân tanımaktadır. Bu şartlar, Kanun’da sayma yoluyla (numerus clausus) düzenlenmiş olup genişletilemez. Dolayısıyla veri sorumlularının, bir veri işleme faaliyetine başlamadan önce işleme faaliyetini açık rıza dışında bir hukuki sebebe dayandırıp dayandıramayacağını değerlendirmesi gerekmektedir. Eğer bu mümkün değilse, o halde ilgili kişinin geçerli ve bilgilendirilmiş açık rızasının alınması zorunludur.

6698 sayılı Kanunun 3’üncü maddesinde açık rıza; “Belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza” şeklinde tanımlanmıştır. Açık rızanın alınmasına ilişkin herhangi bir şekil şartı bulunmamaktadır. İki taraf arasındaki karşılıklı eylemler karşılıklı rızanın varlığına işaret edebilir.

Açık rıza, belirli bir konuya ilişkin, özgür iradeyle açıklanmış bilgilendirmeye dayalı olma unsurlarını taşıması gerekmektedir. Açık rızanın alındığını dair ispat yükü veri sorumlusu bankadadır. Açık rızanın alınması noktasında bankanın kullanabileceği yöntemler vardır. Bankacılık uygulamalarında şube, ATM, SMS, çağrı merkezi, mobil uygulama ve internet şubesi gibi mecralar aracılığıyla açık rıza alınabilir. [5]

Bankalar müşterileri olan veya olmayan ilgili kişilere yönelik hizmet sunmaktadır. Sunduğu bazı hizmetler için talebin oluşturulması, değerlendirilmesi ve cevaplanması süreçlerinde kişisel veriler işlenmekte olup taraflar arasında bir sözleşme bulunmamaktadır. Banka ile ilgili kişi arasında sözleşme kurulması aşamasında ilgili kişinin açık rıza alınmasına gerek yoktur.

Bankalar, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ("KVKK") kapsamında veri sorumlusu sıfatıyla, müşterilerinin kişisel verilerini ancak kanunda öngörülen hallerde veya ilgili kişinin açık rızasına dayalı olarak işleyebilir.

Bankacılık işlemleri kapsamında sözleşmenin kurulması ve ifası için gerekli kişisel veriler, KVKK m.5/2-a uyarınca açık rıza aranmaksızın işlenebilir. Bu işlemler dışında kalan pazarlama faaliyetleri, profil oluşturma veya üçüncü taraflarla veri paylaşımı gibi amaçlarla kişisel veri işlenmesi için ilgili kişiden açık rıza alınması zorunludur. Açık rızanın geçerli olabilmesi için özgür iradeyle verilmiş, belirli bir konuya ilişkin ve bilgilendirmeye dayalı olması gereklidir. Aksi takdirde, hukuka aykırı veri işleme söz konusu olur ve bankalar KVKK kapsamında idari yaptırımlarla karşı karşıya kalabilir.[6]

b) Bankacılık Kanunu ve Müşteri Sırrı

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 73. maddesi, müşteri sırrını koruma yükümlülüğünü düzenlemekte ve bu sırrın ancak belirli şartlar dahilinde paylaşılabileceğini öngörmektedir. Kanun gereği, müşteriyle ilgili sırların ancak kanunen yetkili mercilere veya müşterinin açık rızasıyla paylaşılması mümkündür. Aksi hâlde, sır saklama yükümlülüğünün ihlali durumunda cezai ve idari yaptırımlar doğmaktadır.[7]

Bankacılık faaliyetleri kapsamında işlenen kişisel veriler, özellikle gerçek kişilere ait müşteri bilgileri ve sırları, hem Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) hem de Bankacılık Kanunu hükümleri kapsamında değerlendirilmektedir. Ancak bu iki kanun arasında uygulama alanı bakımından hangi hükümlerin öncelikle dikkate alınacağı sorusu, doktrinde ve uygulamada önemli bir tartışma konusudur.[8]

Bu kapsamda Kişisel Verileri Koruma Kurulu, 07.08.2020 tarihli ve 67322700-045.02-E.0000029767 sayılı yazısında, önemli bir tespitte bulunmuştur. Kurul, bankacılık faaliyetleri çerçevesinde işlenen müşteri bilgilerinin paylaşımı söz

konusu olduğunda, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 73. maddesinin, KVKK'ya göre özel bir düzenleme niteliğinde olduğunu ifade etmiştir.[9]

Kurul'un bu değerlendirmesi, özel norm-genel norm ilişkisine dayanmaktadır. Hukukta genel ilke olarak, özel bir durumu düzenleyen kanun hükmü varsa, genel nitelikteki düzenlemelere kıyasla öncelikli olarak özel hükmün uygulanacağı kabul edilmektedir. Bu doğrultuda, Kurul'a göre bankalar tarafından işlenen müşteri verilerinin üçüncü kişilerle paylaşımı gibi konularda KVKK hükümlerine değil, Bankacılık Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre hareket edilmelidir.[10]

Özellikle Bankacılık Kanunu'nun 73. maddesi, müşteri sırrı niteliğindeki bilgilerin korunmasını ayrıntılı olarak düzenlemektedir; hangi hallerde, kimlerle ve hangi şartlarda paylaşılabileceğine dair sınırlar çizmektedir. Bu hüküm, kişisel verilerin işlenmesi ve korunmasına ilişkin düzenlemeleri barındırdığı için, banka müşterilerinin verilerinin paylaşımında KVKK hükümleri değil, doğrudan Bankacılık Kanunu'nun bu özel hükümleri uygulanacaktır.[11]

Sonuç olarak, bankacılık sektöründe kişisel verilerin paylaşımına dair hukuki değerlendirmelerde, öncelikle Bankacılık Kanunu'nun hükümleri esas alınmalı, sadece bu kanunda hüküm bulunmayan hallerde KVKK devreye girmelidir. Kurul'un bu yaklaşımı hem hukuki güvenliği sağlamakta hem de banka müşteri bilgilerinin korunmasına yönelik sektörel düzenlemelerin uygulanabilirliğini güçlendirmektedir. [12]

2. Teknik Güvenlik Önlemleri ve Kurumsal Sorumluluklar

a) ISO/IEC 27001 ve Bilgi Güvenliği Yönetimi

Bilgi güvenliği, bir varlık olarak kabul edilen bilginin; yetkisiz erişim, kullanım, değiştirme, ifşa, yok etme, devretme veya zarar verme gibi tehditlere karşı korunmasıdır. Bu koruma, "gizlilik", "bütünlük" ve "erişilebilirlik" olmak üzere üç temel ilkeye dayanır.

Bu unsurlardan herhangi birinin zedelenmesi durumunda ise bilgi güvenliğinde bir zafiyet meydana gelir. [13]

Kurumsal bilgi güvenliği ise kurumların bilgi varlıklarının tespit edilerek zafiyetlerinin belirlenmesi ve istenmeyen tehlike

ve tehditlerden korunması amacıyla gerekli güvenlik analizlerinin yapılarak önlemlerinin alınması olarak tanımlanabilir. [14]

Kurumsal bilgi güvenliği; insan faktörü, eğitim ve teknoloji gibi birçok bileşenin etkisi altında şekillenen ve tek merkezden yönetilmesi gereken çok boyutlu ve karmaşık bir süreçtir. Bu nedenle bilgi güvenliği yalnızca Bilgi Teknolojileri (BT) biriminin sorumluluğunda olan teknik bir konu değil, kurum bünyesindeki her çalışanın aktif katılımını ve sorumluluk bilinciyle hareket etmesini gerektiren kurumsal bir görevdir. [15]

Bu noktada ISO/IEC 27001 standardından söz etmemiz gerekmektedir. Bankalar, bilgi güvenliğini sağlamak amacıyla ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ne entegre çözümler üretmektedir.

Bu standart, risk analizi, güvenlik politikaları, erişim kontrolü, yedekleme ve iş sürekliliği planlaması gibi süreçleri içerir.

ISO 27001 uygulamaları sayesinde kurumlar, kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat, özellikle 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) kapsamındaki teknik yükümlülüklerle de uyum sağlamış olur.[16]

Bilgi güvenliği yönetim sistemi, bilgi varlıklarının korunmasına yönelik olarak tasarlanmıştır; bu varlıklara izinsiz veya hukuka aykırı yollarla erişim riskini en aza indirmeyi hedefleyen, yeterli ve ölçülü güvenlik kontrollerinin tesisini sağlayan sistematik bir yönetim mekanizmasıdır.

ISO 27001'in etkin şekilde uygulanması, yalnızca bilgi sızıntılarını önlemeyi değil, aynı zamanda kurumsal itibarı ve müşteri güvenini korumayı da sağlar.

ISO 27001 ile bilgi güvenliğini sağlarken, yasal yükümlülükleri yerine getirir, kurumsal itibarı güçlendirir, paydaşlara karşı şeffaf ve sorumlu bir yaklaşım sergiler.

b) Siber Saldırlara Karşı Savunma Mekanizmaları

Bankacılık sektörü, siber saldırıların en çok hedef aldığı alanlardan biridir. Fidye yazılımları, Veri İhlalleri, Sosyal Mühendislik Saldırıları, API Güvenlik Açıkları, kritik veri varlıklarını tehdit etmektedir.

Bankaların alması gereken birtakım güvenlik önlemleri bulunmaktadır. Bunlar;

1. Çok Katmanlı Güvenlik Stratejisi

Siber güvenlik, tekil ve dar çözümlerle sağlanamayacak kadar kompleks bir alandır. Bu bağlamda bankaların, ağ güvenliği, uygulama güvenliği, veri güvenliği ve endpoint koruması gibi birden fazla güvenlik katmanını içeren bütünsel bir strateji benimsemeleri gerekmektedir. [17]

2. Düzenli Güvenlik Denetimleri ve Penetrasyon Testleri

Bankaların, bilgi sistemlerindeki güvenlik zafiyetlerini önceden tespit edebilmesi ve bunlara yönelik önlem alabilmesi için düzenli olarak güvenlik denetimleri ve sızma (penetrasyon) testleri gerçekleştirmesi gereklidir. Söz konusu testler, hem önleyici güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlar hem de yükümlülük doğuran ihlallerin önüne geçilmesine yardımcı olur. [18]

3. İnsan Faktörü: Eğitim ve Farkındalık Programları

Siber güvenlikte insan hatası, sıklıkla en zayıf halka olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple, bankaların çalışanlarına yönelik düzenli siber güvenlik eğitimleri ve farkındalık programları düzenlenmesi büyük önem taşır. Ortalama saldırılarını tespit edebilme, güçlü parola oluşturma ve şüpheli durumları bildirme gibi konulara ilişkin bilgi ve beceriler, çalışanların sorumluluğunu doğrudan etkiler. Bu tür önlemler, aynı zamanda kurumsal ihmalin önüne geçerek sorumluluk paylaşımını hukukî zeminde somutlaştırır. [19]

4. Gerçek Zamanlı İzleme ve Anomali Tespiti

Finansal kuruluşların, sistemlerinde meydana gelen olağandışı hareketleri tespit edebilecek yapay zekâ ve makine öğrenimi destekli izleme sistemlerine yatırım yapmaları gerekmektedir.

Bu tür teknolojiler, potansiyel siber saldırıları henüz gerçekleşmeden tespit ederek hızlı müdahale imkânı sağlar ve zararın doğmadan engellenmesine katkı sunar. [20]

5. Veri Şifreleme ve Güvenli Depolama

Bankacılık işlemlerinde kullanılan müşteri verileri ve finansal bilgiler hem dururken hem de aktarım sırasında güçlü şifreleme

yöntemleriyle korunmalıdır. Bu durum, verilerin kötüye kullanılmasını zor hale getirmektedir. [21]

6. Olay Müdahale ve Kriz Yönetimi Planı

Siber saldırıların tamamen önlenmesi her zaman mümkün olmasa da, saldırı sonrası etkili ve organize bir müdahale süreci büyük önem taşır. Bu doğrultuda, bankaların kapsamlı bir olay müdahale planına sahip olmaları gereklidir. Bu plan, ihlalin boyutuna uygun iletişim stratejilerini, müdahale sorumluluklarını ve gerekli teknik-hukuki adımları içermelidir. [21]

7. Düzenli Yedekleme ve Felaket Kurtarma Planları

Fidye yazılımları gibi veri erişimini engelleyen saldırılara karşı, bankaların kritik verileri düzenli olarak yedeklemesi ve bu yedekleri güvenli bir ortamda saklaması hayati öneme sahiptir. Ayrıca bir felaket kurtarma planı, hizmet sürekliliği açısından vazgeçilmezdir. Bu tür tedbirler hem veri kayıplarını önler hem de zararları asgariye indirir. [22]

8. Üçüncü Taraf Risklerinin Yönetimi

Bankalar, hizmet aldıkları tedarikçi ve dış kaynak sağlayıcıları ile olan ilişkilerinde siber güvenlik standartlarına özel önem vermemelidir. [23]

Finans sektöründe siber güvenlik, sadece teknik bir zorunluluk değil, aynı zamanda

hukuki bir yükümlülük ve kurumsal bir sorumluluk alanıdır.

Teknolojik gelişmelerle birlikte çeşitlenen ve derinleşen siber tehditler karşısında, bankaların yalnızca mevcut güvenlik uygulamalarını değil, aynı zamanda mevzuata uygunluk, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde hareket etmeleri gerekir.

Sonuç

Bankacılık sektörü, yapısı gereği yüksek hacimli kişisel veri işlemekte ve bu verilerin gizliliği, bütünlüğü ve erişilebilirliği bakımından yüksek düzeyde hukuki ve teknik güvenlik önlemleri gerektirmektedir.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun müşteri sırrına ilişkin hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kişisel verilerin işlenmesi ve paylaşımı konusunda özel düzenleme niteliğinde olan Bankacılık Kanunu'nun öncelikli olarak uygulanması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda, bankaların veri sorumlusu sıfatıyla faaliyet gösterdikleri tüm süreçlerde gerek KVKK'ya gerekse Bankacılık Kanunu'na uygun hareket etmesi, yalnızca yasal bir yükümlülük değil; aynı zamanda kurumsal itibarın ve müşteri güveninin sürdürülebilirliği açısından da stratejik bir zorunluluktur.

Özellikle ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'nin uygulanması, teknik tedbirlerin sistematik bir yapı içerisinde sürdürülmesini sağlamakta; aynı zamanda mevzuata uyumu kolaylaştırarak veri ihlalleri karşısında hukuki sorumluluğun minimize edilmesine katkı sunmaktadır. Siber tehditlerin giderek karmaşılaştığı günümüzde, bankaların yalnızca reaktif değil, proaktif güvenlik politikaları benimsemesi; çok katmanlı savunma mekanizmaları oluşturması, çalışan farkındalığını artırması ve üçüncü taraflarla olan ilişkilerini güvenlik perspektifiyle değerlendirmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, veri güvenliği ihlallerinden kaynaklanan cezai ve idari yaptırımlar ile itibar kaybı kaçınılmaz olacaktır.

Sonuç olarak, bankacılık sektöründe bilgi güvenliğinin sağlanması; teknik yeterlilik kadar hukuki bilinçle ve stratejik bir yönetim anlayışıyla mümkündür. Bu nedenle bankalar, mevzuata tam uyum, risk bazlı değerlendirme ve sürekli güncellenen güvenlik önlemleriyle hem bireylerin temel hak ve özgürlüklerini korumalı hem de kendi kurumsal sürekliliklerini garanti altına almalıdır.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Berre Şahin](#)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
2. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
3. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
4. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
5. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
6. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
7. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
8. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
9. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi
10. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi

11. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi

12. Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Bankacılık Sektörü İyi Uygulama Rehberi

13. ISO 27001 Kurumsal Bilgi Güvenliği Standardı, Şenol Şen

14. ISO 27001 Kurumsal Bilgi Güvenliği Standardı, Şenol Şen

15. ISO 27001 Kurumsal Bilgi Güvenliği Standardı, Şenol Şen

16. ISO 27001 Kurumsal Bilgi Güvenliği Standardı, Şenol Şen

17.
<https://www.cybersecurity.com.tr/finans-sektorunde-siber-guvenlik-bankalar-icin-riskler-ve-onlemler/> (Erişim Tarihi:21.06.2025)

18.
<https://www.cybersecurity.com.tr/finans-sektorunde-siber-guvenlik-bankalar-icin-riskler-ve-onlemler/> (Erişim Tarihi:21.06.2025)

19.
<https://www.cybersecurity.com.tr/finans-sektorunde-siber-guvenlik-bankalar-icin-riskler-ve-onlemler/> (Erişim Tarihi:21.06.2025)

20.
<https://www.cybersecurity.com.tr/finans-sektorunde-siber-guvenlik-bankalar-icin-riskler-ve-onlemler/> (Erişim Tarihi:21.06.2025)

21.
<https://www.cybersecurity.com.tr/finans-sektorunde-siber-guvenlik-bankalar-icin-riskler-ve-onlemler/> (Erişim Tarihi:21.06.2025)

22.
<https://www.cybersecurity.com.tr/finans-sektorunde-siber-guvenlik-bankalar-icin-riskler-ve-onlemler/> (Erişim Tarihi:21.06.2025)

23.
<https://www.cybersecurity.com.tr/finans-sektorunde-siber-guvenlik-bankalar-icin-riskler-ve-onlemler/> (Erişim Tarihi:21.06.2025)

24. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)

**BANKALAR, MEVZUATA
TAM UYUM, RİSK BAZLI
DEĞERLENDİRME VE
SÜREKLİ GÜNCELLENEN
GÜVENLİK ÖNLEMLE-
RİYLE HEM BİREYLERİN
TEMEL HAK VE ÖZGÜR-
LÜKLERİNİ KORUMALI
HEM DE KENDİ KURUM-
SAL SÜREKLİLİKLERİNİ
GARANTİ ALTINA ALMA-
LIDIR**

ÜRÜN YERLEŞTİRME ŞARTLARI

1. Ürün Yerleştirmenin Kanuni Düzenleme Kapsamındaki Karşılığı

Ürün yerleştirme belirli marka veya ürüne ilişkin referansların tanıtım amacıyla film veya televizyon programı gibi yayın hizmetleri içerisine dahil edildiği bir reklam tekniğidir. Tekniğin temelinde pazarlama amacı güdülen ürünün yayın içerisinde bulunması, yayının doğal akışına dahil edilmesi bulunmaktadır. Yayın içerisinde üründen yahut markadan bahsedilmez; ancak ürün yayın içerisindeki ortama dahil edilir. Bu yöntem, markaya yönelik ikna ediciliğin yüksek olması, farkındalığı artırması, reklam maliyetlerinde tasarruf sağlama, geniş kitlelere yayılması ve uzun ömürlü olması nedeniyle marka ve ürün imajına yüksek oranda katkı sağladığından tercih edilmektedir.

6112 Sayılı Kanun'un 3. Maddesinin 1/ş bendinde; *"Radyo ve televizyon reklamı: Taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düşüncüyü yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişi tarafından, bir ücret veya benzeri bir karşılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını"* şeklindeki tanımlama ile reklamın hukuki karşılığı ortaya konmuştur.

Mezkûr maddenin 1/cc bendinde; *"Ürün yerleştirme: Bir ürün, hizmet veya ticarî markanın, ücret veya benzeri bir karşılıkla program içine dâhil edilerek veya bunlara atf yapılarak, program içinde gösterildiği her tür ticarî iletişimi"* tanımı yapılmıştır.

Mezkur maddenin z bendinde ise; *"Ticarî iletişim: Radyo ve televizyon reklamları, program desteklemesi, tele-alışveriş ve ürün yerleştirmeyi de kapsamak üzere, ekonomik bir faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişinin, ürün, hizmet veya imajını, doğrudan veya dolaylı olarak tanıtmak amacıyla tasarlanmış sesli veya sessiz görüntülerin bir ücret veya benzeri bir karşılıkla ya da öz tanıtım amacıyla bir programla birlikte ya da bir program içine yerleştirilerek verilmesini"*

şeklindeki tanımlama ile ticarî iletişim ile reklam faaliyetlerinin amacı, niteliği ve yöntemi ortaya konmuştur. Ürün yerleştirmenin hukuki değerlendirmesi yapılırken bu tanımlamalar dikkate alınacaktır.

Kanun hükmünde belirtildiği üzere bir yayının reklam olarak nitelendirilebilmesi için yayın aracılığı ile ürünün yayılması ve üründen ticarî kazanç elde edilmesi amacını gütmesi gerekmekte olup ürünün yayına dahil edilmesi ile ürün yerleştirme yolu ortaya çıkmaktadır.

2. Ürün Yerleştirmenin Usul ve Esası

6112 sayılı Kanunun Ürün Yerleştirme başlıklı 13. Maddesi;

"(1) Sinema ve televizyon için yapılmış filmler, diziler ile spor ve genel eğlence programları haricinde, yayınlarda ürün yerleştirmeye yönelik uygulamalara yer verilemez. Ürün yerleştirme uygulamaları ticarî iletişimle ilgili düzenlemelere tabidir. (2) Üst Kurul tarafından belirlenecek şartlarda, belirli mal ve hizmetlerin ücretsiz olarak program içine dâhil edildiği durumlarda da ürün yerleştirmeye izin verilebilir. (3) Ürün yerleştirmenin, medya hizmet sağlayıcının editöryal bağımsızlığını ve sorumluluğunu etkilemesine izin verilmez. Ürün yerleştirmede, ürün veya hizmetlerin kiralınması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürüne aşırı vurgu yapılamaz. İzleyiciler, programın başında, sonunda ve reklam arası sonrasında program başladığında, ürün yerleştirmenin varlığı hakkında açıkça bilgilendirilir. (4) Haber bültenlerinde, çocuk programlarında ve dinî programlarda ürün yerleştirmeye izin verilmez. (5) Ticarî iletişimi yasaklanmış ürünlerin ürün yerleştirmede kullanılmasına izin verilmez."

şeklinde. İlgili madde metninde ürün yerleştirmenin uygulanabileceği yayınlar sınırlandırılmış, uygulamanın kapsamı belirlenmiş ve ticarî iletişimi yasaklanmış ürünlerin ürün yerleştirmede kullanılamayacağı belirtilmiştir.

Ürün yerleştirmenin niteliği gereği ürün veya hizmete aşırı vurgu yapılamayacaktır.

Bu ölçütler ile ürün yerleştirmeye konu olan ürün veya hizmetlere programın bütünlüğünü bozmaksızın adeta programın bir parçasıymışçasına yer verilmesi amaçlanmış, kanuni sınırlamalar çerçevesinde yöntemin şartları çerçevelenmiştir.

a. Ürün Yerleştirme Yapılamayacak Ürünler

"(1) Alkol ve tütün ürünleri için hiçbir şekilde ticarî iletişime izin verilemez.

(2) Reçeteye tabi ilaçlar ve tedaviler hakkında ticarî iletişim yapılamaz.

(3) Reçeteye tabi olmayan ilaçlar ve tedavilerin reklamları dürüstlük ilkesi çerçevesinde, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak şekilde hazırlanır.

(4) İlaçlar ve tıbbi tedaviler için tele-alışverişe izin verilemez." Şeklindeki madde metniyle sıralanmıştır.

02.11.2011 Tarihinde Resmî Gazete'de Yayımlanan Yayın Hizmeti Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik Madde 12'de ise Kanun'dan daha kapsamlı bir sınırlama getirilerek;

"Reçeteye tâbi olmayan ilaçlar ve tedavilerin reklamları dürüstlük ilkesi çerçevesinde, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak şekilde hazırlanır.

Reçeteye tabi olmayan ilaç ve tedavilerin reklamlarında; reçetesiz satış izni olduğuna ve içerdiği etkin maddeye dair açıklama, televizyonlarda görünür ve okunur şekilde yazı ile radyolarda ise sözlü olarak yapılır.

İlaçlar ve tıbbi tedaviler için tele-alışverişe izin verilemez.

Her türlü (ateşli veya ateşsiz) silah veya silah üreticisi ve satıcısının ticarî iletişimine izin verilemez.

Falci, medyum, astrolog ve benzerlerinin verdikleri hizmetlerin ticarî iletişimi yapılamaz.

Eş ve arkadaş bulma hizmetlerinin ticarî iletişimine izin verilemez.

Gıda takviyesi, bitkisel ürünler, çeşitli ci-hazlar ve bunlar dışındaki herhangi bir ürünün sağlık beyanı ile ilaç gibi algılanmasına sebebiyet verilemez."

denilmiştir. Belirtilen hükümler doğrultusunda ürün yerleştirme yapılamayacak ürünler ve ürünlerin genel niteliği ortaya konmuştur.

b. Ürün Yerleştirme Yapılamayacak Yayınlar

Ürün yerleştirme yapılamayacak yayınlar ise kanun hükmü içerisinde sayılmış olup sinema ve televizyon için yapılmış filmler, diziler ile spor ve genel eğlence programları haricinde, yayınlarda ürün yerleştirmeye yönelik uygulamalara yer verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bunun yanı sıra olumsuz sonuçlar doğurma riski nedeniyle haber bültenlerinde, çocuk programlarında ve dinî programlarda ürün yerleştirmeye yer verilmesi mümkün olamayacaktır.

Bu yayınlarda ürün yerleştirme yapılması halinde örtülü reklam yasağı ihlal edilmiş olacaktır.

c. Ürün Yerleştirmede İzleyicinin Bilgilendirilmesi

Ürün yerleştirmede dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri de izleyicinin ürün yerleştirme konusunda açıkça bilgilendirilmesidir.

Zira mezkûr maddenin 3. fıkrasında:

"İzleyiciler, programın başında, sonunda ve reklam arası sonrasında program başladığında, ürün yerleştirmenin varlığı hakkında açıkça bilgilendirilir." şeklindeki ifade ile izleyicinin bilgilendirilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Madde 14 Fıkra 2'de ise şeklindeki hüküm ile "Ürün yerleştirme ile ilgili bilgilendirmede, ürün yerleştirme uygulaması yapılacak programın başında, sonunda ve her reklam kuşağı sonrasında program başladığında, "Arial" yazı tipinde, "Normal" yazı stili ve boyutu 15 piksel büyüklüğündeki "Bu programda ürün yerleştirme bulunmaktadır." ifadesi yayınlanır. Söz konusu bilgilendirme yazısının ekranda akan yazı ile belirtilmesi durumunda izleyicilerin okuyabileceği bir hızda olması; ekranda sabit bir yazıyla belirtilmesi durumunda ise ekranda en az 10 saniye kalması sağlanır. Radyo yayın hizmetlerinde de bu ifade sözlü olarak aynı usulle belirtilir."

bilgilendirmenin şekli unsurları belirlenmiştir.

d. Ürün Yerleştirme ile İlgili Kurul Kararı Örneği ve Değerlendirilmesi

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun 2013/32 Toplantı Numaralı 22.5.2013 Toplantı Tarihli 70 Numaralı Kararı;

"Karar Konusu: 6112 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen; "... Ürün yerleştirmede, ürün veya hizmetlerin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürüne aşırı vurgu yapılamaz..." hükmünün ihlali (FOX - HUZUR RADYO TELEVİZYON A.Ş.)

İnceleme ve Değerlendirme: İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı'nın 29.04.2013 tarihli ve 1126 sayılı yazısı ve eklerinin incelenmesi sonucunda; Bahse konu yayına ilişkin Uzman Raporunda;

FOX TV medya hizmet sağlayıcısında, hafta içi her gün, "Genel İzleyici" sembolü ile "Yemekteyiz" adlı yarışma programı yayınlanmaktadır. Birbirini tanımayan beş kişiden oluşan ve her hafta ayrı bir grubun yarıştığı programda, her gün başka bir yarışmacının evine konuk olunmakta, yapılan yemekler sonucu diğer yarışmacılar tarafından o günkü yarışmacıya 10 puan üzerinden puanlar verilmekte ve beşinci günün sonunda en çok puan alan kişi yarışmanın büyük ödülü olan 10 Bin TL para ödülünü kazanmaktadır.

Programın 22.04.2013 tarihli yayını incelenmiş; programda yapılan ürün yerleştirme uygulamasında aşırı vurguya yer verildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu programın başında (16.36.47) ve sonunda (18.17.03), ürün yerleştirmenin varlığı hakkında "BU PROGRAMDA ÜRÜN YERLEŞTİRME BULUNMAKTADIR" şeklinde bilgilendirme yazısı yer almıştır.

Programda saat 17.00'de, 35 saniye süreyle verilen ürün yerleştirme görüntülerinde; ön planda Pril marka deterjan, arkasında tabak ve bardakların bulunduğu mutfak tezgahının önünde duran yarışmacı Reyhan Hanım'ın açıklamaları yer almıştır. Yarışmacı Reyhan Hanım, dış ses tarafından yöneltilen "... Tabaklarınızın rengi ne kadar güzel. Bardaklarınız da sanki yeni gibi." sözleri üzerine "Sağolun. O tabakalar benim için çok kıymetlidir. Desenleri bozulmasın diye yıllardır elde yıkadım, makineye atmaya kıyamadım. Tabi böyle kalabalık misafirlerle zor oluyor. Neyse ki şimdi yeni nesil jel bulaşık makinesi deterjanları var. Hem lekeleri mükemmel şekilde çıkarıyor hem de tabaklarımın desenlerini koruyor. Bak bardaklarımda tek bir çizik bile yok. Hepsi jel bulaşık makinesi deterjanım sayesinde." şeklinde açıklamalarda bulunmuştur (Klip1-Pril). Program içerisinde ayrı bir bölüm halinde yayınlanan ve tüm bu açıklamaların yapıldığı yayın süresince, Pril jel bulaşık makinesi detarjanı yakın plan görüntülerde yer almış, adı geçen ürüne aşırı vurgu yapılmıştır.

Şeklinde değerlendirmelere yer verilmiş olduğu,

FOX Yayın Kurulu'nun söz konusu yayını ile; 6112 sayılı Kanun'un 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan; "... Ürün yerleştirmede, ürün veya hizmetlerin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürüne aşırı vurgu yapı-

lamaz..." hükmünü ihlal ettiği, kanaatinin Daire Başkanlığınca belirtildiği, Konu hakkında karar alınmasını teminen yazının Üst Kurula havale edildiği, anlaşılmaktadır.

Gerekçe: Konunun; İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı'nın yazısı, eki belgeler ve ilgili mevzuat kapsamında Üst Kurulumuzca yapılan değerlendirme si neticesinde;

Söz konusu yayına ait deşifre kayıtlarının tetkikinde; "Yemekteyiz" isimli programın başında ürün yerleştirme yapıldığına dair bilgi verilmiş olsa da bahsi geçen durumun ürün yerleştirme uygulamasına aykırı olarak; " Pril" marka deterjana aşırı vurgu yapılmak ve ürün hakkında detaylı bilgi verilmek suretiyle; 6112 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükmünün ihlal edildiği sabit görülmüştür.

Bu itibarla; FOX Yayın Kurulu'nun söz konusu yayını ile 6112 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının ihlali nedeniyle uyarılmasının uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Karar: Yapılan görüşmeler sonucunda, ayrıntıları ve gerekçeleri yukarıda izah olunduğu üzere; FOX logosuyla yayın yapan HUZUR RADYO TELEVİZYON A.Ş. unvanlı kuruluş hakkında;

6112 sayılı Kanun'un 6112 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, "... Ürün yerleştirmede, ürün veya hizmetlerin kiralanması veya satın alınması doğrudan teşvik edilemez ve ürüne aşırı vurgu yapılamaz..." hükmünün ihlali nedeniyle, aynı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre "UYARI" YAPTIRIMININ UYGULANMASINA, aynı yayın ilkesinin tekraren ihlali halinde, Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; "Uyarının ilgili kuruluşa tebliğinden sonra ihlalin tekrarı halinde medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı ve yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirinin yüzde birinden üçüne kadar idari para cezası verilir." hükmü uyarınca idari para cezası yaptırımını uygulanacağının yapılacak tebligatta bildirilmesine, oy birliği ile karar verilmiştir."

Mezkûr Kurul kararında da ürün yerleştirmenin temel unsurlarından olan yayın içerisinde ürünün satın alınmasına ilişkin doğrudan teşvik yapılmaması ve ürünün aşırı vurgulanmaması unsurları değerlendirilmiştir.

Ürün yerleştirme doğası gereği ürünün ön plana alınmadığı, vurgulanmadığı ancak ürünü yayın içerisine dahil etmek sureti ile örtülü reklam yasağının istisnası olarak uygulanan bir yöntemdir.

Bu kapsamda değerlendirme konusu kararda olduğu gibi; Kurul tarafından ürünün yayın içerisindeki konumu değerlendirilecek, ürüne vurgu yapılması durumunda ise yayıncıya idari para cezası uygulanabilecektir.

3. Ürün Yerleştirmenin Usulüne Uygun Yapılmaması Sonucunda Uygulanabilecek Yaptırımlar

6112 Sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirilen yayınlarda ürün yerleştirmenin usul ve esaslarına uyulması gerekmektedir.

Aksi takdirde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun denetim ve yaptırım yetkisi bulunmakta olup yayıncının idari yaptırımla karşılaşması söz konusu olabilecektir.

Mezkur Kanun'un "İdari Yaptırımlar" başlıklı 32. maddesi:

"(1) Bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (d), (f), (g), (ğ), (h), (n), (ö), (s), (ş) ve (t) bentlerindeki yayın hizmeti ilkelerine ve aynı maddenin dördüncü fıkrasına aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara, ihlalin ağırlığı ve yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirin yüzde ikisinden beşine kadar idarî para cezası verilir.

İdarî para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için onbin Türk Lirasından az olmaz.

Ayrıca, idarî tedbir olarak, ihlale konu programın yayınının beş keze kadar durdurulmasına, isteğe bağlı yayın hizmetlerinde ihlale konu programın katalogdan çıkarılmasına karar verilir.

İhlalin mahiyeti göz önünde bulundurularak, bu fıkra hükümlerine göre idarî para cezası ile birlikte idarî tedbire karar verilebileceği gibi, sadece idarî para cezasına veya tedbire de karar verilebilir.

8 inci maddenin birinci fıkrasının diğer bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkralarında ve bu Kanunun diğer maddelerinde belirtilen ilke, yükümlülük veya yasaklara aykırı

yayın yapan ve/veya bu Kanun hükümleri kapsamında Üst Kurul tarafından belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı, yayının ortamı ve alanı gözönünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirin yüzde birinden yüzde üçüne kadar idari para cezası verilir.

İdarî para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için onbin Türk Lirasından az olmaz.

Yükümlülük veya yasak ihlalinin suç oluşturması halinde, bu suç nedeniyle ilgililer hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılması şartına bağlı olmaksızın, bu madde hükümlerine göre idarî para cezası veya idarî tedbir kararı verilir."

şeklinde.

İşbu madde ile yayıncının karşılaşabileceği idari yaptırımlar ortaya konmuştur.

4. Sonuç

Ürün yerleştirme uygulaması yayın hizmetlerinin kamu düzenine etkisi ve ticari iletişim esasları gözetilerek örtülü reklam yasağının istisnası niteliğinde düzenlenmiş olup objektif koşullara bağlanmıştır.

Kanun'da öngörülen usul ve esaslara uygun olmak kaydıyla ürün yerleştirme uygulaması yapılabilir.

Objektif koşulların varlığı RTÜK tarafından her zaman denetlenebilecek ve aksi durumda yaptırım uygulanabilecektir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Merve Hilal Mentek](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun
2. Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
3. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'nun 2013/32 Toplantı Numaralı 22.5.2013 Toplantı Tarihli 70 Numaralı Kararı

**KURUL TARAFINDAN
ÜRÜNÜN YAYIN İÇERİ-
SİNDEKİ KONUMU DE-
ĞERLENDİRİLECEK,
ÜRÜNE VURGU YAPIL-
MASI DURUMUNDA İSE
YAYINCIYA İDARİ PARA
CEZASI UYGULANABİL-
CEKTİR.**

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANDI!

26 Haziran 2025 tarihli, 32938 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmeliğe göre; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'nde birtakım değişiklikler yapıldı.

Yapılan değişiklikler aşağıdaki gibidir.

Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi değiştirilmiş ve (ı) bendi yeniden düzenlenmiştir. “b) Askıda ilan: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin ÇED süreci hakkında, projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel halkın yaşadığı yer/yerlerde, il müdürlüğü, kaymakamlık ve muhtarlıkta bulunan askı ilan yerlerinde yapılan yazılı duyuruyu,” “ı) Çevresel etki değerlendirmesi proje alanı: Yapılması planlanan projenin ana ve yardımcı ünitelerinin içerisinde bulunduğu koordinatlarla sınırlandırılan alanı,”

Yönetmeliğin 8 inci maddesinin dördüncü fıkrası “(4) Proje ile ilgili olarak başvurunun yapıldığı, ÇED sürecinin başladığı, ÇED başvuru dosyasının halkın görüşüne açıldığı ve ÇED süreci tamamlanana kadar projeye ilişkin görüş ve önerilerin il müdürlüğüne veya Bakanlığa verilebileceğine dair duyuru, Bakanlık ve il müdürlüğü internet sayfasında ilan edilir. Ayrıca il müdürlüğü tarafından askıda ilan, anons ve benzeri şekilde de halka duyurulur.”

şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Ek-1'inin 25 inci maddesine “c) 400.000 ton/yıl ve üzeri kırma, eleme, yıkama, kurutma ve cevher hazırlama işlemlerinden en az birini yapan tesisler,” bendi eklenmiş ve 41 inci, 43 üncü ve 44 üncü maddeleri “41- a) 15 adet türbin ve üzeri rüzgâr enerji santralleri, b) Denizüstü rüzgâr enerji santralleri,” “43- Proje alanı 25 hektar ve üzerinde olan güneş enerji santralleri (çatı ve cephe sistemleri hariç), 44- 154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde ve 50 km ve üzeri sürekli uzunluktaki elektrik enerjisi iletim hatları,” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Ek-2'sinin 1 inci ve 39 uncu maddeleri “1- 50 ton/gün ve üzeri taş kömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri,” “39- Jeotermal kaynağın çıkarılması veya kullanılması (Ek-1 listesi 42 nci madde hariç diğer kullanımlar),” şeklinde düzenlenmiş, 41 inci ve 42 nci maddeleri “41- Proje alanı 7,5 hektar ve üzerinde olan güneş enerji santralleri (çatı ve cephe sistemleri hariç), 42- Göl hacmi 1 milyon m3 ve üzeri olan baraj ve göletler,” şeklinde değiştirilmiş, 43 üncü maddesi ve 45 inci maddesinin (b) bendi “43- 300.000 m3/yıl ve üzerinde yeraltından su çıkarma veya suyu yeraltında depolama projeleri,” “b) 5.000 m3/yıl ve üzeri kapasiteli mermer ve dekoratif taşların kesme, işleme ve sayalama tesisleri,” şeklinde yeniden düzenlenmiş, 45 inci maddesine aşağıdaki bent eklenmiş ve aynı eke aşağıdaki madde eklenmiştir.

“g) Jeotermal kaynak arama projeleri (sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, jeofizik vb. yöntemle yapılan aramalar hariç),”

“57- 1-15 adet türbin arası rüzgâr enerji santralleri,”

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/06/20250626-1.htm>

REKABET KURULUNUN YERİNDE İNCELEME YETKİSİNİN ANAYASAL KAPSAMDA DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Giriş

Kamu otoritelerinin ekonomik hayattaki düzenleyici rolünün gereksinimi, piyasa istikrarı ve rekabetin korunması açısından zorunlu bir müdahale biçimi olarak kabul edilmektedir.

Bu kapsamda, bu işlevi Türkiye’de yerine getiren otorite Rekabet Kurulu olup, buna ilişkin temel yasal düzenleme ise 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’dur.

Rekabet Kurulu, 4054 sayılı Kanun ile bir takım yetkiler ile donatılmıştır. Bu yetkilerden biri 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesinde yer alan yerinde inceleme yetkisidir. İşbu yetkinin gerek kullanım şekli gerekse niteliği; mülkiyet hakkı, haberleşme ve iletişim özgürlüğü, özel hayatın gizliliği, konut dokunulmazlığı gibi temel hak ve özgürlüklere doğrudan müdahale teşkil edebilecek niteliktedir. Bu makalede Rekabet Kuruluna tanınan yerinde inceleme yetkisinin konut dokunulmazlığına ihlal niteliği değerlendirilecektir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’un “Yerinde İnceleme” başlıklı 15. maddesi; Kurul’a, 4054 sayılı Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken gerekli gördüğü hallerde, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunma yetkisi tanımaktadır.

Kanuna göre; belirtilen amaçla, Rekabet Kurulu teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin, defterlerini, fiziki ve elektronik ortam ile bilişim sistemlerinde tutulan her türlü verilerini ve belgelerini inceleyebilir, bunların kopyalarını ve fiziki örneklerini alabilir, belirli konularda yazılı veya sözlü

açıklama isteyebilir, teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde incelemeler yapabilir.

İnceleme, Kurul emrinde çalışan uzmanlar tarafından yapılır. Uzmanlar incelemeye giderken yanlarında incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idari para cezası uygulanacağını gösteren bir yetki belgesi bulundurulur. İlgililer istenen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların suretlerini vermekle yükümlüdür. Yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hâkimi kararı ile yerinde inceleme yapılır.

Buradan anlaşılan, 4054 Sayılı Kanun, genel olarak Rekabet Kurulu’na herhangi bir hâkim kararı, onayı aranmaksızın Kurul kararı ile teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde inceleme yapma yetkisi tanımaktadır. Yine Kurul bu incelemenin zorlaştırıldığı, engellendiği hallerde idari para cezası kesme yetkisine de sahiptir.

Anayasanın 21. maddesi “*Kimsenin konutuna dokunulamaz. Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz. Yetkili merciin kararı yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını el koymadan itibaren kırk sekiz saat içinde*

açıklar; aksi halde, el koyma kendiliğinden kalkar.” düzenlemesini içermektedir.

Her ne kadar, Anayasanın 21. maddesi konut dokunulmazlığı başlığı taşımakta ise de, temel hak ve özgürlüklerden birini düzenleyen bu hükme bağlı olarak, işyeri dokunulmazlığının da karşımıza çıkacağı açıktır.

2. 23/3/2023 Tarihli, Ford Otomotiv Sanayi Anonim Şirketi (B. No: 2019/40991) Anayasa Mahkemesi Başvurusu

Rekabet Kurulu’nun yerinde inceleme yetkisinin Anayasanın 21. maddesinde yer alan konut dokunulmazlığına ihlal teşkil edip etmediğinin tespiti için öncelikle Rekabet Kurulu tarafından yerinde inceleme gerçekleştirilecek, teşebbüs mahallerinin işyeri niteliği göz önünde bulundurulmalı ve bunun nitelendirilmesi yapılmalıdır.

Anayasa Mahkemesi tarafından, yapılan 23/3/2023 Tarihli, Ford Otomotiv Sanayi Anonim Şirketi (B. No: 2019/40991) başvuru incelemesinde de ihlalin tespiti için yerinde incelemenin yapıldığı yerin nitelendirilmesi yapılmıştır. [1]

Konut kavramı genellikle özel yaşamın ve aile yaşamının geliştiği maddi olarak belirlenmiş yer olarak tanımlansa da işyerlerini de kapsamakta; bu bağlamda bir kişinin mesleğini sürdürdüğü bürosu, özel bir kişinin işlettiği şirketin faaliyetlerinin yürütüldüğü kayıtlı merkezi, tüzel kişilerin kayıtlı merkezleri, şubeleri ve diğer işyerleri de bu kapsamda değerlendirilebilmektedir. [2]

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararlarında konut dokunulmazlığı hakkı, işyerlerini de kapsayacak şekilde geniş yorumlanmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 2019/40991 başvuru numaralı değerlendirmesinde de de konut dokunulmazlığı hakkının geniş yorumlandığı görülmektedir.

Kararda; bir kişinin mesleğini sürdürdüğü bürosu, özel bir kişinin işlettiği şirketin faaliyetlerinin yürütüldüğü kayıtlı merkezi, tüzel kişilerin kayıtlı merkezleri, şubeleri ve diğer işyerlerinin “konut” kapsamında değerlendirilebileceği şeklinde kanaate yer verilmiştir. [3]

4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde sayılan yetkiler gözetildiğinde yerinde incelemenin somut olaylarda tezahür etme şeklinin çoğu zaman; teşebbüsün yönetim işlerini yürüttüğü merkez, şube ve tesislerinde yapılan bir faaliyet olduğu anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda, teşebbüslerin yönetim işlerinin yürütüldüğü kısımlar ile çalışma odaları gibi herkesin serbestçe giremediği alanların konut sayılacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

Bunun karşıt çıkarımı olarak ise, herkes için açık bir alan olarak var olan iş yerleri için ise yerinde inceleme yetkisinin konut dokunulmazlığına ihlal oluşturmayacağı düşünülebilir. Fakat yine Rekabet Kuruluna tanınan yerinde inceleme yetkisinin amacı itibari ile yerinde incelemenin çoğunlukla herkese açık olmayan iş yerleri ve iş yeri uzantılarında meydana geleceği açıktır.

Anayasa'nın 21. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kimsenin konutuna girilemeyeceği, konutunda arama yapılamayacağı, buradaki eşyaya el konulamayacağı belirtilmiştir.

Aynı fıkra, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ise doğrudan hâkim kararı yerine kanunla yetkili kılınmış merciinin yazılı emrinin yeterli görülebileceği ifade edilmiş, yetkili merciinin kararının yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması zorunluluğu öngörülmüştür.

Öte yandan el koyma hâline özgü olarak hâkimin kararını el koymadan itibaren kırk sekiz saat içinde açıklaması yükümlülüğü ihdas edilmiş, aksi takdirde el koymanın kendiliğinden kalkacağı düzenlenmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi kapsamında ise Rekabet Kurumunun yerinde inceleme yapabilmesinin kural olarak hâkim kararına bağlı olmadığı görülmektedir. Rekabet Kuruluna hâkim kararı olmaksızın konut sayılan alanlara girebilme yetkisi tanınmıştır.

4054 sayılı Kanun'da hâkim kararının yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması hâllerinde sınırlı olarak gerektiği düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 21. maddesinin birinci fıkrasında, açıkça, gecikmesinde ancak sakınca bulunan hâllerde doğrudan hâkim kararı yerine kanunla yetkili kılınmış merciinin yazılı emrinin yeterli görülebileceği belirtilmiştir. Kurulun emriyle yerinde inceleme yapılabilmesini gecikmesinde sakınca bulunan hâllere münhasır kılmayan düzenlemenin Anayasa'nın 21. maddesine uygun olduğu söylenemeyecektir.

Anayasa Mahkemesi, 23/3/2023 tarihinde, Ford Otomotiv Sanayi Anonim Şirketi (B. No: 2019/40991) başvurusunda; 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi kapsamında gerçekleştirilen yerinde inceleme ile Anayasa'nın 21. maddesinde güvence altına alınan konut dokunulmazlığı hakkına müdahale teşkil ettiği yönünde değerlendirmeye yapmıştır.

Bu müdahalenin, ihlal oluşturup oluşturmadığına yönelik değerlendirmede temel hak ve hürriyetlere yönelik sınırlandırmaların Anayasanın sözüne aykırı olamayacağından bahsedilmiştir.

Anayasa'nın 21. maddesinin birinci fıkrasında, gecikmesinde ancak sakınca bulunan hâllerde doğrudan hâkim kararı yerine kanunla yetkili kılınmış mercinin yazılı emrinin yeterli görülebileceği belirtilmişken kurulun emriyle yerinde inceleme yapılabilmesini gecikmesinde sakınca bulunan hâllere münhasır kılmayan düzenlemenin Anayasa'nın 21. maddesine uygun olmadığı kanaatine ulaşılmıştır. [3]

Söz konusu kararın ilgili kısmı aynen;

“56. Somut olayda rekabet uzmanlarınca başvurusunun işyerinde 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi uyarınca yerinde inceleme yapılmıştır. Anılan maddede düzenlenen yerinde inceleme, Kurul yetkililerinin teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin işyerlerine giderek mahallinde inceleme yapmasıdır. Bu kapsamda Kurul yetkilileri teşebbüsün defterlerini, fiziki ve elektronik ortam ile bilişim sistemlerinde tutulan her

türlü verilerini ve belgelerini inceleyebilir; bunların kopyalarını ve fiziki örneklerini alabilir, belirli konularda yazılı veya sözlü açıklama isteyebilir, teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin olarak mahallinde incelemeler yapabilir.

57. 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde sayılan yetkiler gözetildiğinde yerinde incelemenin teşebbüsün yönetim işlerini yürüttüğü merkez, şube ve tesislerinde yapılan bir faaliyet olduğu anlaşılmaktadır. Teşebbüslerin yönetim işlerinin yürütüldüğü kısımlar ile çalışma odaları gibi herkesin serbestçe giremediği alanların konut sayılacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

58. Somut olayda ön araştırma yapmak üzere yetkilendirilen rekabet uzmanları 29/7/2009 tarihinde başvurusunun Kocaeli'nin Gölcük ilçesindeki adresine gelerek yerinde inceleme yapmıştır. Yapılan inceleme sonucu şirket personelinin bilgisayarından temin edilen elektronik postalarından oluşan 78 sayfa belge teslim alınmıştır. Ayrıca somut olayda 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi bir bütün olarak incelendiğinde yerinde incelemeye kolaylık sağlamanın müteşebbise kanuni bir yükümlülük olarak yüklendiği anlaşılmaktadır. Nitekim anılan Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, bu yükümlülüğün ihlali durumunda müteşebbise para cezası uygulanması öngörülmektedir.

59. Dolayısıyla Şirket yetkililerinin bilgisayarlarından belge temin edildiği hususu da gözetildiğinde başvurusunun işyerinde yapılan incelemenin konut dokunulmazlığı hakkına müdahale teşkil ettiği değerlendirilmiştir.

62. Nitekim Anayasa'nın 21. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde, usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kimsenin konutuna girilemeyeceği, konutunda arama yapılamayacağı, buradaki eşyaya el konulamayacağı belirtilmiştir. Aynı fıkra, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ise doğrudan hâkim kararı yerine kanunla yetkili kılınmış mercinin yazılı emrinin yeterli görülebileceği ifade edilmiştir. Bununla birlikte yetkili mercinin kararının yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması zorunluluğu öngörülmüştür. Öte yandan elkoyma hâline özgü olarak hâkimin kararını elkoymadan itibaren kırk sekiz saat içinde açıklaması yükümlülüğü ihdas edilmiş, aksi takdirde elkoymanın kendiliğinden kalkacağı düzenlenmiştir.

63. 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi incelendiğinde rekabet uzmanlarının yerinde inceleme yapabilmesinin kural olarak hâkim kararına bağlı kılınmadığı görülmektedir. Yukarıda açıklandığı üzere yerinde inceleme, çoğunlukla müteşebbisin herkese açık olan tesislerinde değil Anayasa'nın 21. maddesi uyarınca konut kapsamında değerlendirilen merkez, şube ve tesislerinde yapılan bir faaliyettir.

Dolayısıyla kural, rekabet uzmanlarına hâkim kararı olmadan da konut sayılan alanlara girebilme yetkisi tanımaktadır. Kuralda hâkim kararı, yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması hâllerinde sınırlı olarak öngörülmektedir. Anayasa'nın 21. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen özel güvence, kamu görevlilerinin kişilerin konutlarına rızaları dışında girmek istediği her durumu kapsamakta olup hâkim kararını, engellenmenin veya engelleme ihtimalinin varlığına münhasır kılan düzenleme sözü edilen güvenceye aykırılık teşkil etmektedir.

64. Öte yandan 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde yerinde incelemenin Kurul kararıyla yapılabileceği anlaşılmakta ise de yerinde incelemenin Kurulun emriyle yapılmasının gecikmesinde sakınca bulunan hâllere münhasır kılınmadığı görülmüştür. Anayasa'nın 21. maddesinin birinci fıkrasında, gecikmesinde ancak sakınca bulunan hâllerde doğrudan hâkim kararı yerine kanunla yetkili kılınmış mercinin yazılı emrinin yeterli görülebileceği belirtilmiştir.

Kurulun emriyle yerinde inceleme yapılabilmesini gecikmesinde sakınca bulunan hâllere münhasır kılmayan düzenlemenin Anayasa'nın 21. maddesine uygun olduğu söylenemeyecektir.

65. Kaldı ki bir an için Kurulun yerinde inceleme yapılması kararının gecikmesinde sakınca bulunan hâllere münhasır olduğu kabul edilse bile Kurul kararının yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması zorunluluğunun bulunmaması da Anayasa'nın 21. maddesindeki ek güvenceyle uyumlu değildir.

66. Somut olayda başvurunun yerinde incelemeye yönelik olarak herhangi bir engelleme girişiminde bulunmamış olması sebebiyle hâkim kararı gerekmezsin başvurunun işyerinde yerinde inceleme yapılmıştır. 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesine uygun olduğu anlaşılan bu uygulamanın Anayasa'nın 21. maddesinin birinci

fıkrasının ikinci cümlesindeki güvenceyi ihlal ettiği açıktır.

67. Bu durumda başvurunun konut dokunulmazlığı hakkına yapılan müdahalenin Anayasa'nın 21. maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı olduğu, konut dokunulmazlığı hakkının ihlal edildiği kanaatine varılmıştır."

şeklinde.

3. Sonuç

Her ne kadar, yerinde inceleme yetkisi kanun aracılığı ile Rekabet Kuruluna tanıyan bir yetki olsa da işbu yetkinin hakim onayına bağlı olmaması, 4054 sayılı Kanun'un 15. madde hükmünde çok geniş ve sınırları belirsiz bir yetki tanımının yapılmış olması, yerinde inceleme yetkisinin orantılı olmaması, yerinde inceleme yetkisine bağlı olarak ihlale uğrayanların başvurabileceği etkin itiraz mekanizmalarının mevcut bulunmaması, yerinde incelemenin engellenmesi ve zorlaştırılması halinde cezai yaptırımla karşı karşıya kalınması gibi hususlar göz önüne alındığında Rekabet Kurulu tarafından gerçekleştirilen yerinde incelemenin temel hak ve özgürlükler kapsamında bir ihlale sebep olması muhtemeldir.

Bu durum, 23/3/2023 tarihli, 2019/40991 başvuru numaralı Anayasa Mahkemesi kararı ile de açığa çıkmış ve belirlilik kazanmış; Rekabet Kurulu yetkilerine, özellikle de yerinde inceleme yetkisine başka bir açıdan, ki bu bakış açısı temel hak ve özgürlüklerin ve anayasanın öncelenmesi gerektiğine yöneliktir, bakılmasını sağlamıştır.

Detaylı Bilgi için;

[Stj. Av. Melda İz](mailto:info@ozgunlaw.com)

info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. 23/3/2023 Tarihli, Ford Otomotiv Sana-yi Anonim Şirketi (B. No: 2019/40991) Anayasa Mahkemesi Başvurusu
2. Günay Dağ ve diğerleri [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, § 133; Mehmet Taşdemir, B. No: 2013/3436, 18/5/2016, § 55)
3. (Petri Sallinen/Finlandiya, B. No: 50882/99, 27/12/2005, § 70; Günay Dağ ve diğerleri [GK], B.No: 2013/1631, 17/12/2015, § 133)

REKABET KURULU TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN YERİNDE İNCELEMENİN TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER KAPSAMINDA BİR İHLELE SEBEP OLMASI MUHTE-MELDİR.

HABER YAYINCILIĞINDA KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI VE KVKK KAPSAMINDA GÜNCEL BİR İNCELEME

1. Özet

Günümüz dijital çağında kişisel verilerin korunması, bireyin temel hak ve özgürlüklerinin güvencesi haline gelmiş; bu doğrultuda 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), özel hayatın gizliliğini korumayı hedefleyen temel düzenlemelerden biri olarak hukuk sistemimizde yerini almıştır. Ancak özellikle haber yayıncılığı alanında, kişisel verilerin korunması hakkı ile ifade ve basın özgürlüğü gibi anayasal değerler arasında hassas bir denge kurulması gerekliliği gündeme gelmektedir.

Haber içeriklerinde yer alan sınav sonuçları, sağlık durumu, çocuklara ait görseller gibi veriler, bireyin mahremiyetini ihlal edebilecek nitelikte olup; bu gibi durumlarda hangi veri işleme faaliyetlerinin hukuki, hangilerinin ise ihlal kapsamında değerlendirileceği tartışma konusu olmaktadır. Bu makalede; KVKK'nın temel ilkeleri ve yapısı açıklanarak, haber yayınlarında kişisel veri işleme faaliyetlerinin nasıl düzenlenmesi gerektiği, somut Kurul kararları ışığında ele alınacaktır.

Özellikle 2019/372, 2022/13 ve 2021/989 sayılı Kararlar üzerinden; kamu yararı, açık rıza, özel nitelikli veri, çocuk hakları ve ifade özgürlüğü istisnası gibi kavramların nasıl yorumlandığı analiz edilecek; haber kuruluşlarının uyması gereken hukuki sınırlar ve uygulamadaki yükümlülükler detaylandırılacaktır. Amaç, haber yayıncılığı faaliyetlerinin hem basın özgürlüğünü zedelemeyecek şekilde sürdürülmesini hem de bireylerin kişisel verilerinin etkin biçimde korunmasını sağlayacak hukuki ve etik bir çerçeve sunmaktır.

2. Giriş

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK), kişisel verilerin işlenmesi sırasında özel hayatın gizliliğini korumak, veri sahibinin temel hak ve özgürlüklerine dayalı bir düzen kurmak amacıyla 7 Nisan 2016'da yürürlüğe girmiştir. Kanun; kişisel veri, özel nitelikli kişisel veri, veri sorumlusu, veri işleyen gibi temel kavramları tanımlayarak, kişisel verilerin işlenme şartlarını, veri sorumlularının yükümlülüklerini ve ilgili gerçek kişinin haklarını belirler.

KVKK'nın kapsamı, "kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü

bilgi" olarak tanımlanan kişisel verilerin, "tamamen veya kısmen otomatik yollarla veya veri kayıt sistemine dahil olmak üzere diğer her türlü yöntemle işlenmesini" kapsar. Sağlık, biyometrik, etnik köken vb. nitelikteki özel kategorideki verilerin işlenmesi için daha sıkı şartlar öngörür.

Haber yayıncılığı özelinde ise, kişilerin yaşam biçimi, sağlık durumu, sınav sonuçları veya çocuk fotoğrafları gibi verilerin kamuoyu ile paylaşılması hem ifade özgürlüğü hem de özel hayatın gizliliği açısından dikkatle dengelenmelidir.

3. KVKK'nın Temel İlkeleri ve Yapısı

KVKK, kişisel verilerin işlenmesine yön veren başlıca ilkeleri sıralar (m. 4); bunlar arasında hukuka ve dürüstlikle işleme, doğru ve güncel olma, belirli, açık ve meşru amaç için işleme, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ve ilgili kişinin açık rızası veya kanunda öngörülen başka bir işleme şartının bulunması yer alır.

Özel nitelikli kişisel veriler (sağlık, ceza mahkûmiyeti vb.) yalnızca Kanun'da sayılan hallerde ve ek olarak "açık rıza" veya "özel durumlarda kanun hükmü"ne dayanarak işlenebilir (m. 6/3). Ayrıca Kanun, veri sorumlularına aydınlatma (m. 10), veri güvenliğini sağlama (m. 12), veri sahibinin haklarını kullanabilme (m. 11) ve ihlaller halinde Kuruma bildirimde bulunma (m. 12/4) yükümlülüklerini getirir.

Kişisel verilerin işlenme şartları Kanun'un 5. maddesinde düzenlenmiş; bunlar arasında en yaygın olarak açık rıza (m. 5/1-a), kanunlarda açıkça öngörülme (m. 5/1-b), ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerini ihlal etmeyecek şekilde kamu görevinin ifası (m. 5/1-c) gibi haller bulunur.

Bunun yanında 28. maddenin 1/c bendi, ifade özgürlüğü kapsamında basın-yayın faaliyetlerini; "milli savunma, milli güvenlik, kamu düzeni, özel hayatın gizliliği veya kişilik haklarını ihlal etmemek kaydıyla" Kanun hükümlerinin dışına çıkarılabilir.

4. Haber Yayınlarında KVKK Uygulamaları

Haber yayıncılığında kişisel verilerin işlenmesi, bir yandan basın özgürlüğü, öte yandan kişisel verilerin korunması hakkı arasında dengelenmelidir. Basın kuruluşlarının, haber değeri taşıyan bilgileri paylaşırken kamu yararını, gerçek ve güncelliği, öz ile biçim arasındaki dengeyi gözetmesi gerekir. Bu kapsamda uygulamada sıkça karşımıza çıkan başlıca sorun alanları şunlardır:

Özel nitelikli verilerin paylaşılması: Sağlık, ceza mahkûmiyeti, biyometrik veriler gibi kategori için özel şartlar aranır.

Açık rıza ve aydınlatma yükümlülüğü: Kişinin kimlik, fotoğraf, sınav sonucu gibi verilerinin paylaşılmadan önce açık rızasının alınması veya kamu yararı gerekçesinin somutlaştırılması.

Çocuklara ilişkin veriler ve fotoğraflar: Çocukların mağduriyeti veya korunması hallerinde dahi özel rıza ve Kanun şartları aranır.

4.1. Sağlık Verisinin İhlali: 2019/372 sayılı Karar (09/12/2019)

Bir köşe yazısında, ilgili kişinin babasının kanser tedavisi gördüğü bilgisi, ilgili kişiye hiçbir şekilde açıklanmadan ve rızası alınmadan yayımlanmıştır. Kurul, söz konusu sağlık verisinin özel nitelikli veri olduğu ve Kanun'un 6. maddesinde öngörülen şartlar oluşmadığı gerekçesiyle ihlal tespit etmiştir.

Kurul;

"Gazete tarafından Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan şartlardan birine dayanmaksızın ilgili kişinin özel nitelikli kişisel verilerinin, köşe yazısında paylaşılmasının Kanunun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırılık teşkil ettiği kanaatine varıldığından, Kanunun 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi kapsamında söz konusu Gazete hakkında 125.000 TL idari para cezasının uygulanmasına, karar vermiştir." [1] şeklinde karar vermiştir. Basın özgürlüğü savunması, kişilik haklarının korunması önünde tutulmuş; Kanun'un 12/1a ve 18/1b hükümlerine dayanılarak gazete hakkında 125.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir. Bu karar ile Kurul, özel nitelikli verilerin paylaşımında kamu yararı gerekçesinin somutlaştırılmasını, ilgili kişinin rızasının alınmasını ve makul bir ön aydınlatma mekanizmasının kurulmasını zorunlu kılmıştır.

4.2. Sınav Sonuç Belgesinin Paylaşımı:

2022/13 sayılı Karar (06/01/2022)
Yerel bir haber sitesi, bir öğrencinin Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonuç belgesini; ad, soyad, fotoğraf, yerleştiği program ve puan bilgileriyle birlikte, ilgili kişinin hiçbir şekilde açık rızası alınmadan yayınlamıştır. Kurul, Kanun'un 5. maddesindeki işleme şartlarına uyulmadığını, veri sorumlusunun aydınlatma ve başvuru haklarını hayata geçirmediklerini ve savunma hakkının kullanılmasına fırsat tanımadığını belirlemiştir.

Kurul;

"Şikayete konu kişisel veri işleme faaliyetinin Kanunun 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında düzenlenen ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilemeyeceği, veri sorumlusuna ait internet sitesinde yer alan haberde ilgili kişinin kişisel verilerinin Kanunun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırı olarak işlendiği, karar tarihi itibarıyla söz konusu kişisel verilerin veri sorumlusuna ait internet sitesinden kaldırılmış olduğu hafifletici unsuru dikkate alınarak Kanunun 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca veri sorumlusu hakkında 30.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir." [2] şeklinde karar vermiştir.

Kararda basın özgürlüğü istisnasının (m. 28/1c) ancak kamu yararı, gerçek-

güncel bilgi, özbiçim dengesi kriterleri sağlandığında işletilebileceği vurgulanmış, bu şartlar taşıyacak somut unsurlar sunulmadığı için hukuka aykırılık tespiti yapılmıştır.

4.3. Çocuk Fotoğraflarının Yayınlanması: 2021/989 sayılı Karar (30/09/2021)

Televizyon kanalında, ilgili kişi (anne) ve çocuğuna ilişkin çocuk fotoğrafları, küçültücü, şeref ve haysiyet kırıcı içeriklerle birlikte yayınlanmıştır. Kurul, fotoğrafların ve muhtevanın kişisel veri işleme faaliyeti olduğunu; veri sorumlusunun editör içeriği üzerinden hareket ederek "yer sağlayıcı" değil "içerik sağlayıcı" konumunda olduğunu; dolayısıyla Kanun'un tüm yükümlülüklerine tabi olduğunu tespit etmiştir.

Kurul;

"İlgili kişi açısından bahse konu olayda yer alan haber içeriğinin kamu ilgi ve yararının varlığına sebep olabilecek bir nitelik taşımadığı, zira Kuruma iletilen şikâyet dilekçesi ekinde yer verilen 19.03.2019 tarihli mahkeme kararından da ilgili kişinin annesinin tarafına vasi olarak tayin edildiği dolayısıyla ilgili kişinin adı geçen ünlü tarafından evlat edinilmediğinin açık olduğu dikkate alındığında; internet sitesinde yayımlanan söz konusu haber içeriğinde yer alan bilgilerin ilgili kişi açısından doğru olmadığı ve kişilik haklarını ihlal ettiği hususları göz önünde bulundurulduğunda şikâyet konusu içeriğin Kanunun 28 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi kapsamında değerlendirilemeyeceğine, ilgili kişinin adına vasisinin açık rızası ya da Kanunun 5 inci maddesinde yer alan diğer işleme şartlarından biri olmaksızın ilgili kişiye ait fotoğrafın veri sorumlusu bünyesinde çalışan bir editör tarafından ilgili kişi ile ilgili olmayan yanlış bir içerikle internet sitesinde yayımlandığı dikkate alındığında, veri sorumlusunun Kanunun "Veri Güvenliğine İlişkin Yükümlülükler" başlıklı 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde öngörülen yükümlülüğünü yerine getirmedikçe sonucuna varılmış olup veri sorumlusu hakkında Kanunun 18 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi kapsamında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir." [3] şeklinde karar vermiştir.

Ayrıca, ifade özgürlüğü istisnası kapsamında haberin kamu yararı ve denge kriterlerini taşımadığı, ilgili kişinin/vasisinin açık rızasının alınmadığı ve içerik kaldırma taleplerinin eksik yerine getirildiği belirti-

lerak ihlal sonucu idari yaptırım uygulanmıştır.

5. Sonuç

Yukarıda incelenen üç karar, haber yayınlarında KVKK uyumunun ana hatlarını çizmektedir:

- Özel nitelikli veriler: Sağlık gibi hassas verilerin paylaşımı kamu yararıyla ve ilgili kişinin bilgilendirilmiş rızasıyla mümkün. Yayıncı kuruluş, rıza ve aydınlatma süreçlerini belgelemelidir.
- Açık rıza ve aydınlatma: Haber konusu kişiye, verilerin kullanılacağı bağlamda önceden bilgi verilmeli ve rıza kayıtları saklanmalıdır. Alternatif olarak kamu yararı gerekçeleri yazılı ve somut biçimde ortaya konmalıdır.
- İfade özgürlüğü istisnası (m. 28/1c): Basın-yayın faaliyeti istisnası; ancak "kamu yararı", "gerçek ve güncel bilgi", "öz ile biçim arasındaki denge" ölçütleri karşılandığında işletilebilir. Bu kriterlere uygunluk, Kurul denetiminde en önemli savunma hattı olacaktır.
- Kaldırma ve silme yükümlülüğü: İzinsiz yayınlanan içeriklerin kaldırılması talepleri eksiksiz ve zamanında yerine getirilmeli; sadece URL bazlı değil, tüm platformlar kontrol edilerek içerik silinmelidir.
- Kurumsal uyum programı: Medya kuruluşları, kişisel veri işleme süreçlerini KVKK çerçevesinde düzenleyen politikalar, risk analizleri ve personel eğitimleri uygulamalıdır.

KVKK'nın amaçladığı dengeyi sağlamak hem basın özgürlüğünü hem de kişisel verilerin korunmasını tesis etmek bakımından elzemdir. Yayımlanan Kurul kararları da göstermektedir ki; hukuka aykırı veri işlerken savunma esnekliği sınırlıdır ve ağır idari para cezaları söz konusu olabilmektedir. Haber organizasyonları, iç denetim mekanizmalarını güçlendirerek, KVKK uyumunu bir yük değil, güvenilirlik ve saygınlık teminatı olarak benimsemelidir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Efe Öztürk](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

- https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6663/2019-372
- https://kvkk.gov.tr/Icerik/7179/2022-13
- https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7143/2021-989

FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU M.57 KAPSAMINDA MÜLKİYETİN İNTİKALİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Giriş

Eser niteliğindeki fikri ürünler, doğaları gereği maddi bir varlıktan ziyade soyut ve manevi bir mahiyet taşır [1]. Bir tını, şiir, dans adımı somut değildir [2]. Eserin fiziksel bir varlık niteliği taşıması nedeniyle, mülkiyet hakkına konu olan maddi eşyalar gibi doğrudan devre konu edilmesi mümkün değildir [3]. Bir fikri ürünün belirli bir maddi varlık üzerinde vücut bulması, onun eşya niteliğini ortadan kaldırmadığı gibi; bu durum, fikri ürünü o maddi varlıkla özdeşleştirerek onunla aynı hukuki statüye sahip kılmaz [4].

Örneğin bir yağlı boya tabloda, fikri eser; fiziki unsurlar olan tuval veya boya değil, bunların sanatçının estetik ve zihinsel tasarımıyla anlamlı bir bütüne dönüştürülmesidir. Aynı şekilde, bir heykel çalışmasında eser, kullanılan malzemenin kendisinden ziyade, bu malzemeyi şekillendiren ve ona anlam kazandıran fikrî yaratımdır [5].

2. FSEK Kapsamındaki Eserin Aslının veya Nüshasının Devri

Bir romandaki fikri eser, kağıt, mürekkep veya romanın kapağı olmayıp yaratıcı düşünce, zihinsel emek ve sanatçının fikrî faaliyetinin somutlaşmış sonucudur. Fikri ürünler çoğu zaman kağıt, tuval, taş, bronz gibi bir eşya üzerinde somutlaşmaktadır [6]. Ancak, fikri ürün somutlaştığı eşyadan bağımsızdır [7]. Bunun ışığında FSEK m.57/1'de "Asıl veya çoğaltılmış nüshalar üzerindeki mülkiyet hakkının devri, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, fikri hakların devrini ihtiva etmez." hükmü yer almaktadır.

FSEK'in temel amacının eser sahibinin haklarını korumak olduğunu söylemek, kanaatimizce mümkündür. Eser sahibinin vücuda getirmiş olduğu eserin nüshasının fikri hakların devri anlamına gelmesiyle birlikte, eser sahibinin haklarının büyük ölçüde kısıtlanması söz konusu olacaktır. Zira bu durumda, bir yazarın romanını satın alan müşteri, bahse konu romanı kendisi de çoğaltıp satabilecek ve eser sahibinin menfaatinin zarara uğratarak gelir elde edebilecektir. Eserin somutlaşmış olduğu asıl veya nüshasının bir kişiye devredilmesi halinde, aksi kararlaştırılmadıkça; devralan kişi fikri haklarını devralmayacaktır. Bunun sebebi ise fikrî ürünün

hukuku ile eserin somutlaştığı eşyanın hukukunun birbirinden farklı olmasıdır [8].

FSEK m.52'de mali hakların hangi şekilde yapılması gerektiği; "*Mali haklara dair sözleşme ve tasarrufların yazılı olması ve konuları olan hakların ayrı ayrı gösterilmesi şarttır.*" denilerek hüküm altına alınmıştır. Buna göre yalnızca fikri eserin somutlaştığı eşyanın başkaca bir kişiye verilmesi, örneğin bir ressamın çizmiş olduğu tablonun satılması halinde mali hakların devrinden bahsetmek mümkün olmayacaktır. Zira, FSEK m.52 uyarınca mali haklara dair sözleşme ve tasarrufların yazılı olması ve mali hakların ayrı ayrı belirtilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Yine ressamın çizmiş olduğu bir tablonun satılması örneğinde; tablonun satışı yazılı bir sözleşme ile gerçekleşse dahi, mali hakların ayrı ayrı devredildiği yazmadıkça mali hakların devri söz konusu olmayacaktır. Bir müzik eserinin yer aldığı CD'nin mülkiyeti devredilmiş olsa dahi, eserin yayma hakkı bu devirle birlikte intikal etmez; bu nedenle alıcı, eseri başkalarına kiralama veya dağıtma yetkisini haiz değildir [9].

Kanaatimizce, FSEK'in 57. maddesi, FSEK'in 52. maddesi ile bağlantılı olup aynı amaca hizmet etmektedir. FSEK m. 57 de, aynı FSEK m. 52 gibi, eser sahibinin fikri haklarını korumayı amaçlamaktadır. Eğer bir eserin aslı ya da kopyasının devredilmesiyle birlikte doğrudan fikri hakların da devredileceği kabul edilseydi, bu durum FSEK m.52'de öngörülen şekil şartına ciddi bir istisna oluşturur ve uygulamada çeşitli sorunlara neden olabilirdi.

FSEK m.57/1'de yer alan "aksi kararlaştırılmış olmadıkça" ifadesinden aksinin kararlaştırılabileceği sonucuna varmak mümkündür[10]. Yani, bir ressamın çizmiş olduğu bir tablonun üçüncü bir kişiye devrinin yazılı sözleşmeyle yapılması ve sözleşmede devredilen mali hakların belirtilmesi mümkündür. Bu kapsamda tablonun, yani eşyanın devriyle birlikte fikri hakların da devri söz konusu olacaktır. Burada önem arz eden husus bahse konu yazılı sözleşmenin, FSEK'in 52. maddesine uygunluk teşkil etmesi gerektiğidir. Eserin yalnızca aslını veya nüshasını devralan kişinin söz konusu eseri başkasına devredip devredemeyeceği de kanaatimizce incelenmelidir. Tekinalp'e göre, eserin somutlaştığı fiziki nesne üzerindeki mülkiyet hakkını kazanan kişi, esere ilişkin fikrî haklara sahip

olsun ya da olmasın, bu fiziki nüshayı kendisine ya da üçüncü kişilere devretme yetkisini haizdir [11].

Kanaatimizce de, eserin mülkiyet hakkını devralan kişi mülkiyet hakkını devretme hakkına sahiptir. Ancak fikri haklar olmaksızın mülkiyeti devralan kişinin eseri üçüncü bir kişiye fikri haklarıyla birlikte devretmesi mümkün değildir.

3. Konuya İlişkin Yargıtay Kararları

a. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2011/3312 E., 2012/12064 K. Sayılı 05.07.2012 Tarihli Kararı

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2011/3312 E., 2012/12064 K. Sayılı 05.07.2012 tarihli kararına konu dosyada; davacı vekili, asıl dava bakımından, davalılar tarafından yayımlanan "Karadeniz-Meraklısı için Gezi Rehberi" adlı kitabın 146. sayfasında yer alan fotoğrafın müvekkiline ait olup 1986 yılında çekildiğini, bu nedenle müvekkilin mali ve manevi haklarının ihlal edildiğini belirterek, söz konusu fotoğrafın müvekkiline ait olduğunun tespitine ve bu ihlal nedeniyle şimdilik 500,00 YTL maddi ve 5.000,00 YTL manevi tazminatın reeskont faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davacı vekili, birleşen dava bakımından, müvekkilinin fotoğraf sanatçısı olduğunu ve davalılarca hazırlanan "Karadeniz-Meraklısı için Gezi Rehberi" adlı kitapta yer alan dört fotoğrafın müvekkiline ait olup, bu fotoğrafların yayınlanması için müvekkilinden izin alınmadığını, bu durumun müvekkilinin mali ve manevi haklarını ihlal ettiğini ileri sürerek, şimdilik 1.000,00 YTL maddi ve 5.000,00 YTL manevi tazminatın reeskont faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsilini talep etmiştir.

Dosya kapsamında birleşen heyetince hazırlanan ek raporda, asıl dava davacısı açısından eser sahibi olmadığı yönünde açık bir kanaate yer verilmediği; ancak dava konusu fotoğraf slaytlarının bulunamamasının, bu fotoğraflar üzerindeki hakların FSEK'in 52. maddesinde belirtilen şekil şartlarına aykırı biçimde fakat davacının rızasıyla devredilmiş olabileceği ihtimalini doğurabileceği belirtilmiştir.

Bu konuya ilişkin olarak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi kararında;

"5846 sayılı FSEK 57/1. fıkrasına göre, "asıl veya çoğaltılmış nüshalar üzerindeki mülkiyet hakkının devri, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, fikri hakların devrini ihtiva etmez." Dava konusu fotoğrafların dia ve slaytlarının davacı tarafından dava dışı bir kişiye verilmiş olması da, aksi kanıtlanmadığı sürece bu eserler üzerindeki eser sahipliğinden kaynaklanan mali hakların dava dışı kişi ya da başka kişilere devredilmiş olduğu sonucunu doğurmaz.

Öte yandan, bilirkişi heyetince dava konusu fotoğrafların 5846 sayılı FSEK 4/5. maddesi anlamında güzel sanat eseri olmayıp aynı Kanun'un 2. maddesine göre ilim ve edebiyat eseri niteliğinde oldukları da mütalaa edildiğine göre, somut uyuşmazlıkta söz konusu 57. maddenin (2). fıkrasının uygulama yeri de bulunmamaktadır. Bu bakımdan asıl davanın davacısı ...'nın eser sahipliğinin kanıtlanamadığına ilişkin karar gerekçesi de yerinde değildir."

şeklinde hüküm tesis etmiştir.

İşbu Yargıtay kararında, dava konusu fotoğrafların davacı tarafından dava dışı bir kişiye verilmiş olmasının aksi kanıtlanmadıkça eser sahipliğinden kaynaklanan mali haklarının dava dışı kişi ya da kişilere devredileceği sonucunu doğurmayacağı hüküm altına alınmıştır.

b. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 1995/5303 E., 1995/7703 K. Sayılı 19.10.1995 Tarihli Kararı

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 19.10.1995 tarihli kararına konu dosyada; davacı vekili; müvekkilinin eser sahibi K1'in mirasçısı olduğunu belirterek, davalının tanıtım amacıyla bastırıldığı 1992 yılı takviminin Nisan ayı yaprağında, K1'in "X1" adlı tablosunu izin almadan kullandığını; söz konusu tablonun 1937 yılında K1 tarafından İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'ne bağışlandığını, mülkiyetin müzeye geçmiş olsa da, fikri hakların devredilmediği için eser üzerindeki fikri hakların K1'de kaldığını ifade etmiş; bu gerekçeyle, eser sahibinin korunmaya devam eden haklarının ihlali nedeniyle 15 milyon TL maddi ve 50 milyon TL manevi olmak üzere toplam 65 milyon TL tazminatın olay tarihinden itibaren reeskont faiziyle birlikte tahsilini talep etmiştir. Davalı vekili, davaya cevabında eserin mülkiyetinin İstanbul Resim ve Heykel Müzesi'ne geçtiğini ve sergilenerek kamuya açık hale geldiğini, bu nedenle tablonun basılmasının eser sahibinin mali

ve manevi haklarını ihlal etmeyeceğini, takvimin ticari amaçla değil ücretsiz olarak dağıtıldığını ve tablonun bağışlanmış olmasının da yüksek bir maddi değer taşımadığını ileri sürerek davanın reddini talep etmiştir.

Yerel Mahkemece, tarafların iddia ve savunmaları, toplanan deliller ve bilirkişi raporu doğrultusunda; eser sahibi K1'in eserin mülkiyetini müzeye bağışladığını, ancak bu bağışın fikri hakları kapsamadığını, bu nedenle FSEK'in 57. maddesi uyarınca fikri hakların eser sahibinde kaldığını belirterek davayı kısmen kabul etmiştir.

Bu doğrultuda, 15.000.000 TL maddi ve 10.000.000 TL manevi olmak üzere toplam 25.000.000 TL tazminatın, 13.05.1992 tarihinden itibaren %48 reeskont faiziyle birlikte davalıdan tahsiline, talebin fazlasının ise reddine karar verilmiştir.

Yerel Mahkeme'nin işbu kararına karşı davacı vekili temyiz kanun yoluna başvurmuştur.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından; delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davacı vekilinin; faizin başlangıç tarihinin haksız fiil tarihinden başlaması gerektiği, vekalet ücretinin yanlış hesaplandığı, ilan talebi bakımından da karar verilmesi kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

İşbu Yargıtay kararında bir ressamın tablosunu müzeye bağışlaması ve tablonun müzede sergilenerek aleniyet kazanması ihtimalinde dahi, eserden kaynaklanan fikri hakların devralana geçmeyeceği yönünde hüküm tesis edilmiştir.

c. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 1994/4091 E., 1994/3981 K. Sayılı 07.11.1994 Tarihli Kararı

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 07.11.1994 tarihli konu kararında, "Lokanta" isimli güzel sanat eseri vasfındaki tablo; eser sahibine satılmıştır. Tablonun satışında FSEK m.52'ye uygun olacak şekilde, mali hakların devri konusu edileceği açık bir şekilde yazılmamış olduğundan bankanın mali hakların sahibi olamayacağına, anılan hakların eser sahibinde kalmaya devam edeceğine, bu nedenle tabloyu takvime bastırıp dağıtması eyleminin, eser sahibine ait çoğaltma ve yayma niteliğindeki mali hakların ihlali niteliği bulunduğu hükmedilmiştir. İşbu Yargıtay kararında, "Lokanta" isimli güzel sanat eserinin mülkiyeti davalı bankaya devredilmiş ancak FSEK m.52'ye uygun şekilde sözleşme yapılmadığından FSEK m.57/1 uyarınca fikri hakların bankaya devri gerçekleşmemiştir.

d. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2000/7580 E., 2000/9694 K. Sayılı 05.12.2000 Tarihli Kararı

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 05.12.2000 tarihli kararında, davacılar vekili müvekkillerinin miras bırakanı olan ünlü ressam K4'e ait bir tablonun, davalı banka tarafından 1993 yılına ait reklam takviminde izinsiz kullanıldığını ileri sürerek; FSEK'in 68/1. maddesi uyarınca 900.000.000 TL maddi ve 70/1. maddesi uyarınca 200.000.000 TL manevi olmak üzere toplam 1.000.000.000 TL tazminatın, 1.1.1993 tarihinden itibaren reeskont faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep etmiştir.

Davalı vekili ise, dava konusu resmin mülkiyetinin müvekkiline geçtiğini ve eserin ticari amaçla kullanılmadığını, kültürel ve sanatsal amaçlı olarak sınırlı sayıda ve sadece Almanya'da dağıtılmak üzere bastırılan takvimde yer aldığını, sanatçının mali haklarına ve bu kapsamda yayın hakkının ihlal edilmediğini, müvekkilinin FSEK 16.maddesi anlamında mülkiyet hakkı sahibi olarak eserden yararlandığını, manevi tazminat ve faiz talebinin de dayanaksız olduğunu savunmuştur.

Yerel Mahkemece, eserin mülkiyetinin devrinin, aksi açıkça kararlaştırılmadıkça fikri hakların devrini kapsamayacağını, tablonun takvimde basılmasının fikri haklara tecavüz niteliğinde olduğunu, tablonun 1.1.1993 tarihindeki rayiç değerinin 300.000.000 TL olması nedeniyle bu değerin üç katının maddi tazminat olarak talep edilebileceğini, ayrıca istenen manevi tazminat miktarının da yerinde olduğunu ve takvimin reklam amacı taşıması sebebiyle geniş anlamda ticari bir kullanımın söz konusu olduğunu belirterek davanın tamamen kabulüne karar verilmiştir.

Davalı vekili kararı temyiz etmiş, Yargıtay 11. Hukuk Dairesince, davalının temyiz iddiaları yerinde görülmemiş ve yerel mahkeme kararı onanmıştır.

İşbu Yargıtay kararında da eser sahibinin eserini satın alan davalı bankanın; FSEK m.57 uyarınca eserden doğan fikri hakları da devralmayacağından hareketle karar verilmiştir.

4. Sonuç

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında fikri hakların korunması, yalnızca eser sahibinin yaratıcı emeğini güvence altına almakla kalmayıp, bu hakların hangi koşullarda devredilebileceğine ilişkin çerçeveyi de belirlemektedir.

Bu çerçevenin kritik unsurlarından biri, eserin fiziksel olarak devredilmesi halinde fikri hakların durumudur.

Bir eserin maddi nüshasının mülkiyetinin el değiştirmesi ile birlikte fikri hakların da devredilip devredilemeyeceği; FSEK m.57 hükmü ile açık şekilde ortaya konulmuştur.

Kanun, eserin aslı veya çoğaltılmış nüshasının devrinin, aksi kararlaştırılmadıkça, fikri hakların devrini içermeyeceğini düzenleyerek, eser sahibinin mali haklarını koruma altına almıştır.

Bu hüküm, FSEK m.52'de yer alan yazılılık ve açıklık şartı ile birlikte değerlendirildiğinde, hakların devrine dair işlemlerde şekil şartına verilen önemin altını çizmektedir.

Detaylı Bilgi için;
[Av. Umut Alperen Öztürk](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Tekinalp, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, güncelleştirilmiş 5. bs., İstanbul, Vedat, 2012, s. 103 a.g.e., s. 5
2. Tekinalp a.g.e., s. 5
3. Hamdi Yasaman, Fikir ve Sanat Eserlerinde İyiniyet ve Dürüstlük Kuralı, Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, yıl: 2005-2006, sayı:1, s. 27
4. Tekinalp a.g.e., s. 6
5. Tekinalp a.g.e., s. 6
6. Tekinalp a.g.e., s. 6
7. Mustafa Ateş, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2003, s. 101
8. Tekinalp a.g.e., s. 6-7
9. Tekinalp a.g.e. s.233
10. Levent Yavuz, Türkay Alica, Fethi Merdivan; Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu Cilt-2, Seçkin Yayınevi, 2013 s. 1752
11. Tekinalp a.g.e., s. 233
12. Fırat Öztan, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara, Turhan Kitabevi, 2008, s.580
13. Öztan a.g.e., s. 580
14. Arslanlı a.g.e. s. 187
15. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2011/3312 E., 2012/12064 K. Sayılı 05.07.2012 Tarihli Kararı
16. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 1995/5303 E., 1995/7703 K. Sayılı 19.10.1995 Tarihli Kararı
17. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 1994/4091 E., 1994/3981 K. Sayılı 07.11.1994 Tarihli Kararı
18. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2000/7580 E., 2000/9694 K. Sayılı 05.12.2000 Tarihli Kararı

BİR ESERİN MADDİ NÜSHASININ MÜLKİYETİNİN EL DEĞİŞTİRMESİ İLE BİRLİKTE FİKRÎ HAKLARIN DA DEVREDİLİP DEVREDİLEMeyeCEĞİ; FSEK M.57 HÜKMÜ İLE AÇIK ŞEKİLDE ORTAYA KONULMUŞTUR.

6112 SAYILI RADYO TELEVİZYONLARIN KURULUŞ VE YAYIN HİZMETLERİ HAKKINDA KANUN KAPSAMINDA YASAL REKLAM SÜRELERİ

1. Giriş

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Reklam Yönetmeliği'nin m.3/1-f düzenlemesi ile reklam; bir ürünün, hizmetin, faaliyetin, kurumsal kimliğin sesli, görüntülü veya yazılı olarak tanıtımı şeklinde tanımlanmıştır.

Yasal reklam süreleri ve bu sürele uyulmaması halinde uygulanacak yaptırımlar ise 6112 sayılı Radyo Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'da düzenlenmektedir.

Kanunun amacı radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi, ifade ve haber alma özgürlüğünün sağlanması, medya hizmet sağlayıcılarının idarî, malî ve teknik yapıları ve yükümlülükleri ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluşu, teşkilâtı, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

2. 6112 sayılı Kanun Kapsamında Yasal Reklam Süreleri

6112 sayılı Kanun'un Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklam ve tele-alışveriş başlıklı 10. maddesi ile reklam sürelerine ilişkin kısıtlama getirilmiştir. Bu maddenin ikinci fıkrası;

"(2) Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz." şeklindedir.

Ancak belirtilen yüzde yirmilik orana program desteklemesi ve yayıncının kendi programlarının tanıtımlarına ayrılan süre ile ürün yerleştirme dahil edilmemiştir.

Ayrıca ücretsiz yayınlanan ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından tavsiye edilen kamu hizmeti duyuruları reklam sürelerine dâhil edilmemektedir.

Ayrıca 6112 sayılı kanun m.10/8 ve Yayın Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik m.10/3 düzenlemesi uyarınca, dinî tören yayını içine hiçbir şekilde reklam ve tele-alışveriş yayını yerleştirilmesi yasaktır.

Program yayını esnasında ekrandaki görüntü üzerinde, programın bütünlüğünü bozmamak kaydıyla, tanıtımı yapılan ürün, hizmet veya kuruluşun reklamının görüntüyü çerçevelemek yoluyla ya da alt yazı ile veya logosunu göstermek suretiyle yapılması şeklinde tanımlanan bant reklamlar ise aynı yönetmeliğin m.10/4 düzenlemesi uyarınca haber bültenleri ve çocuklara yönelik programlarda yayınlanamamaktadır.

Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te ise radyo ve televizyon reklamı, taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düşünceyi yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişi tarafından, bir ücret veya benzeri bir karşılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını olarak tanımlanmıştır.

Reklam sürelerine ilişkin olarak ise Yönetmeliğin m.11/3 düzenlemesi *"Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi (oniki dakikayı) aşamaz."* şeklindedir.

Görüldüğü üzere yasal reklam süresi bir saat başından sonraki saat başına kadarki yayın süresince on iki dakika ile sınırlandırılmıştır. Nitekim RTÜK'ün resmî sitesinde yayımlanmış olan 23.02.2024 tarihli duyuru aynen;

"Yayıncılarımıza Önemli Hatırlatma Ve Uyarı!

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun çerçevesinde Türkiye'de yayın yapan tüm radyo ve televizyonları düzenlemekte ve denetlemektedir.

Radyo ve televizyon yayınlarının içerik denetimleri Üst Kurulumuz İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı'nda görevli Üst Kurul Uzmanları tarafından titizlikle ve aralıksız olarak yapılmaktadır.

Uzmanlarımızın son dönemde yaptığı incelemelerde ticari iletişim yayınlarının hem içeriği hem de süreleriyle ilgili mevzuatta yer alan hükümlerin ihlal edildiği görülmüştür.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu olarak 6112 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil eden ticari iletişim yayınlarıyla ilgili tüm iyi niyetli uyarılarımızı zaman zaman gerek basın açıklamaları gerekse ikili görüşmeler yoluyla yapsak da, yayıncılarımızın bu konuda gerekli özeni göstermedikleri belirlenmiştir. Bir saatlik zaman diliminde yayınlanabilecek azami reklam süresi 12 dakikadır. Bazı medya hizmet sağlayıcılar, bu süreyi aşarak hem rekabet ortamını zedelemekte hem de kurallara uygun hareket eden muadillerine karşı haksızlık yapmaktadır.

Ayrıca meslek uzmanlarımız, reklam yayınları esnasında ses seviyelerinin artırılması ve gizli reklam uygulaması gibi diğer Kanun ihlallerini tespit etmiştir.

Ürün yerleştirme uygulamaları ise Kanun'un izin verdiği şekilde yapılmamaktadır. Ürün yerleştirme uygulamalarında, medya hizmet sağlayıcıların editorial bağımsızlığına müdahale edildiği, ürün ve hizmetlerin kiralanması veya satın alınmasının doğrudan teşvik edildiği, ürüne aşırı vurgu yapıldığı belirlenmiştir.

Bu tespitlerin ardından Üst Kurulumuz, reklamlarla ilgili daha sıkı denetim süreci başlatma kararı almıştır.

Yukarıda bahsedilen temel kurallara uygun hareket edilmesi tüm yayıncılarımızın kendi menfaatine olacaktır. Aksi halde 6112 sayılı Kanun'dan kaynaklanan yaptırım gücümüzü çekinmeden kullanacağımızı açıkça ilan ediyoruz.

Bu vesile ile 6112 sayılı Kanun'la belirlenen yayıncılık kurallarına riayet eden medya kuruluşlarımıza teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz."

şeklindedir. [1] İşbu 12 dakikalık reklam süresi sınırının aşılması halinde ise bazı idari yaptırımlar uygulanmakta olup 6112 sayılı Kanun ile idari ceza uygulama yetkisi Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'na verilmiştir.

3. Yasal Reklam Süresinin Aşılması Halinde Uygulanacak Yaptırımlar

Yaptırımlara ilişkin düzenleme 6112 sayılı Kanun'un onuncu bölümünde m.32 idari yaptırımlar ile m.33 adli yaptırımlar ayrımı ile düzenlenmiştir.

Madde 32 düzenlemesi ile idari yaptırımlar düzenlenmiş olup bunlar, idari para cezası, idari tedbir olarak yayının durdurulması, yayın lisansının iptalidir.

6112 sayılı Kanun m. 32/2 hükmü,

"(2) (Değişik birinci cümle: 17/4/2017-KHK-690/61 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/51 md.) 8 inci maddenin birinci fıkrasının diğer bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkralarında ve bu Kanunun diğer maddelerinde belirlenen ilke, yükümlülük veya yasaklara aykırı yayın yapan ve/veya bu Kanun hükümleri kapsamında Üst Kurul tarafından belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı, yayının ortamı ve alanı gözönünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirinin yüzde birinden yüzde üçüne kadar idari para cezası verilir. (Mülga ikinci cümle: 17/4/2017-KHK-690/61 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/51 md.) (...) İdarî para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için onbin Türk Lirasından az olamaz."

Madde 32/5 düzenlemesi ise,

"(5) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerindeki ilkelerle dördüncü fıkrasına aykırı yayın yapılmasını müteakip verilecek yaptırım kararının tebliğinden itibaren bir yıl içinde aynı ihlalin tekrarı halinde, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayının on güne kadar durdurulmasına; ikinci tekrarı halinde ise, yayın lisansının iptaline karar verilir. (Ek cümleler: 17/4/2017-KHK-690/61 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7077/51 md.) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri dışındaki bentlerini, aynı maddenin ikinci fıkrasını ve bu Kanunun yayın hizmetlerinde ticari iletişimi düzenleyen hükümlerinden herhangi birini yaptırım kararının tebliğinden itibaren bir yıl içinde yirmiden fazla ihlal eden medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayını beş güne kadar durdurulur. Bir yıl içinde aynı ihlalin tekrarı halinde, medya hizmet sağlayıcı kuruluşun

yayının beş günden on güne kadar durdurulmasına; ihlalin ikinci tekrarı halinde ise yayın lisansının iptaline karar verilir. Programlarının yayını veya yayınları süreli durdurulan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yaptırım kararının tebliğine rağmen kararın gereklerine aykırı olarak yayınlarına devam etmesi halinde yayın lisansının iptaline karar verilir."

şeklinde.

Bu kapsamda yasal reklam sürelerine ilişkin m.10/2 düzenlemesine aykırı davranıldığı takdirde m.32 uyarınca idari yaptırım uygulanmaktadır.

Bu yönde RTÜK kararları;

RTÜK, Karar No. 32, T. No. 2020/10 T. 04.03.2020 kararı,

"...PLUS MUSIC logosuyla yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun **22.02.2020 tarihinde** 00:00-12:00 saatleri arasında yer verdiği ticari iletişim yayınlarında ayrıntıları uzman raporunda belirtildiği üzere; bir saatlik zaman diliminde yayınladığı reklam kuşaklarının toplam sürelerinin, yasal sınır olan 12 dakikanın üzerinde olduğu, örnek olarak alınan saat 11:00-12:00 saatlerinde yayınladığı reklam kuşağı süresinin 44 dakika olduğu, dolayısıyla kuruluşun, 6112 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne aykırı olarak, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde 12 dakikayı aşacak şekilde reklam yayınına yer verdiği tespit edil-

miştir.

Bu nedenle söz konusu yayında, 6112 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasının ihlal edildiği sabit görülmüştür.

Bu itibarla;

6112 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; **"Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz."** hükmünün ihlali nedeniyle,

6112 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan **"8 inci maddenin birinci fıkrasının diğer bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkralarında ve bu Kanunun diğer maddelerinde belirlenen ilke, yükümlülük veya yasaklara aykırı yayın yapan ve/veya bu Kanun hükümleri kapsamında Üst Kurul tarafından belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı, yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirinin yüzde birinden yüzde üçüne kadar idari para cezası verilir. İdarî para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için onbin Türk Lirasından az olamaz."** hükmü uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği, ..." [2]

RTÜK, Karar No.88, T. No.2022/41 T. 19.10.2022 kararı,

“Bahse konu yayına ilişkin uzman raporunda ayrıntıları belirtildiği üzere; TVO logosuyla yayın yapan medya hizmet sağlayıcı kuruluşun 06.10.2022 tarihinde 20:00-21:00 saatleri arasında yayınladığı reklam kuşaklarında bir saatlik yayın dilimi içerisinde Kanunda belirtilen yüzde yirmilik oranı (12 dakika) aşacak şekilde toplam 15 dakika 33 saniye süreyle ticari iletişim yayınlandığı, dolayısıyla kuruluşun, 6112 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne aykırı olarak, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde 12 dakikayı aşacak şekilde reklam yayınına yer verdiği tespit edilmiştir.

Bu nedenle söz konusu yayında, 6112 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinin ikinci fıkrasının ihlal edildiği sabit görülmüştür.

Bu itibarla;

6112 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; *“Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz.”* hükmünün ihlali nedeniyle, 6112 sayılı Kanun’un 32’nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *“8 inci maddenin birinci fıkrasının diğer bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkralarında ve bu Kanunun diğer maddelerinde belirlenen ilke, yükümlülük veya yasaklara aykırı yayın yapan ve/veya bu Kanun hükümleri kapsamında Üst Kurul tarafından belirlenen yükümlülüklerini yerine getirmeyen medya hizmet sağlayıcıya ihlalin ağırlığı, yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, ihlalin tespit edildiği aydan bir önceki aydaki brüt ticari iletişim gelirinin yüzde birinden yüzde üçüne kadar idari para cezası verilir. İdarî para cezası miktarı, radyo kuruluşları için bin Türk Lirasından, televizyon kuruluşları ve isteğe bağlı medya hizmet sağlayıcıları için onbin Türk Lirasından az olamaz.”* hükmü uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği, a) İhlalin ağırlığı, yayının ortamı ve alanı göz önünde bulundurularak, kuruluşu **%3 oranında idari para cezası uygulanmasına,** şeklindedir. [3]

Görüldüğü üzere kanunda belirlenen yasal reklam süresine ilişkin düzenlemenin ihlali

halinde RTÜK tarafında idari para cezası yaptırımı uygulanmaktadır.

İşbu ihlalin kanunda yazıldığı şekilde tekrar edilmesi halinde yayın durdurma ve şartları oluşmuş ise yayın lisansının ihlali yaptırımları da uygulanmaktadır.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulabilmektedir. İşlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz. Bu Kanunda düzenlenmiş olan idarî para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

3. Sonuç

6112 sayılı Kanun ile kanuni reklam süreleri ve sınırları düzenleme altına alınmıştır.

İşbu düzenlemelere aykırı hareket edilmesinin tespiti halinde, şartları mevcut ise, RTÜK tarafından idari para cezası, yayını durdurma, yayın lisansının iptali gibi idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

İşbu idari yaptırımlara karşı, işlemin tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde İdarî Yargılama Usulü Kanunu kapsamında idare mahkemelerinde dava açılabilir.

İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmamaktadır.

Bu Kanunda düzenlenmiş olan idarî para cezalarının tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi gerekmektedir. Ayrıca işbu sürelerle uyulmamasının haksız rekabet teşkil edeceği de belirtilmelidir.

Detaylı Bilgi için;
[Stj. Av. Pelin Yıldız](mailto:info@ozgunlaw.com)
info@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. <https://www.rtuk.gov.tr/yayincilarimiz-a-onemli-hatirlatma-ve-uyari/4738>
2. RTÜK, Karar No. 32, T. No. 2020/10 T. 04.03.2020 kararı,
3. RTÜK, Karar No.88, T. No.2022/41 T. 19.10.2022 kararı,

YASAL REKLAM SÜRELERİ VE BU SÜRELERE UYULMAMASI HALİNDE UYGULANACAK YAPTIRIMLAR İSE 6112 SAYILI RADYO TELEVİZYONLARIN KURULUŞ VE YAYIN HİZMETLERİ HAKKINDA KANUN’DA DÜZENLENMEKTEDİR.

ELEKTRONİK TİCARİ DEFTER SİSTEMİ 1 TEMMUZ 2025 TARİHİ İTİBARIYLA YÜRÜRLÜĞE GİRİYOR!

14 Şubat 2025 tarihli ve 32813 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “İşletmenin Muhasebesiyle İlgili Olmayan Ticari Defterlerin Elektronik Ortamda Tutulması Hakkında Tebliğ” 1 Temmuz 2025 tarihi itibarıyla yürürlüğe giriyor. Tebliğ; pay defteri, yönetim kurulu karar defteri, müdürler kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin elektronik ortamda tutulmasına ilişkindir. Tebliğ kapsamında, belirtilen defterleri elektronik ortamda tutmak zorunda olan şirketler aşağıdaki gibidir.

“Aşağıda sayılan şirketler bu Tebliğ hükümleri uyarınca defterlerini elektronik ortamda tutmakla yükümlüdür:

a) 1/1/2026 tarihinden itibaren kuruluşu ticaret siciline tescil edilen şirketler.

b) 15/11/2012 tarihli ve 28468 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan anonim şirketler.

(2) Birinci fıkra kapsamında yer almayan şirketler ihtiyari olarak bu Tebliğ kapsamındaki defterlerini elektronik ortamda tutabilir. Bu durumda defterlerin tamamı elektronik ortamda tutulur.

(3) Bu Tebliğ hükümleri uyarınca defterlerini elektronik ortamda tutmaya başlayan şirketler, her ne sebeple olursa olsun söz konusu defterlerini yeniden fiziki ortamda tutamaz.

(4) Şirketlerin, bu Tebliğde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tuttukları defterler geçerli kanuni defterler olarak kabul edilir.

(5) Elektronik ortamda tutulan defterler için açılış ve kapanış onayı aranmaz.”

Tebliğ; pay defteri, yönetim kurulu karar defteri, müdürler kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin elektronik ortamda tutulmasına ilişkindir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2025/02/20250214.pdf>

12-15 HAZİRAN 2025 TARİHLERİ ARASINDA PLG İSTANBUL ETKİNLİKLERİNE EV SAHİPLİĞİ YAPTIK!

İstanbul'da 50'den fazla ülkeden hukuk profesyoneli bir araya getirdiğimiz üç günlük unutulmaz PLG International Lawyers buluşmamızı başarıyla tamamladık!

12-15 Haziran 2025 tarihleri arasında İstanbul'da ev sahipliği yaptığımız etkinlikte, hukuk dünyasının güncel konularını ele aldığımız değerli sunumlar, ilham verici tartışmalar ve bilgi paylaşımıyla dolu oturumların yanı sıra; kültürel gezilerle İstanbul'un eşsiz atmosferini birlikte yaşadık.

13 Haziran 2025 Cuma günü öğleden önce gerçekleştirilen oturumlar kapsamında;

- Muzaffer Eroğlu; ESG uygulamaları, regülasyonlar ve rekabet hukuku ilişkisini derinlemesine ele aldı,
- Sumru Akter; hukukta finans yönetimi ve varlıkların değerlendirilmesi konularında yeni bakış açıları sundu,
- Merve Hancı Bıçkes; ödeme hizmetleri mevzuatına dair bilgilendirici bir sunum gerçekleştirdi.

Öğleden sonra gerçekleştirilen MIG oturumları kapsamında ise; ofisimizden Av. Erse Kahraman, Av. Gülşah Işık, Av. Sena Subaşı Örnek, Av. Gülçin Kırıcı ve Av. Beyza Nur Göksel tarafından hukukun farklı alanlarında bilgi paylaşımına ve farklı uygulamalara yer verilen sunumlar yapıldı. Katılımcılarla farklı ülkelerin hukuk sistemleri üzerine bilgi paylaşımı yapılarak sunumlar tamamlandı.

Ardından ofisimizde düzenlenen kokteyl boyunca günün yorgunluğunu attık ve yaşadığımız harika anıları ofisimizde çekilen toplu bir fotoğrafla ölümsüzleştirdik.

Cumartesi günü Young PLG grubumuzla birlikte gerçekleştirdiğimiz kültürel gezide İstanbul sokaklarında birlikte yürüdük, tarihi yerlerde anılar biriktirdik ve günü boğazda simit ve çay eşliğinde noktaladık.

Katılan, katkı sağlayan ve bu deneyimi mümkün kılan herkese gönülden teşekkür ederiz. Bir sonraki buluşmayı şimdiden heyecanla bekliyoruz!

Alanında uzman avukatlardan oluşan ekibi ile faaliyet gösteren Özgün Hukuk Bürosu, ulusal ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Bu kapsamda, müvekkillerin ihtiyaçlarına olabilecek en kısa zamanda cevap verebilecek organizasyon yapısı kurulmuş olup, temel prensip müvekkillerin kıdemli avukat kadrosuyla her zaman iletişim kurabilmesi ve her konuda bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

Bankacılık ve finans, eğitim, sağlık, otomotiv, kimya ve savunma, teknoloji, enerji, maden, inşaat ve gayrimenkul sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal müvekkillere ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet veren Özgün Hukuk, tüm müvekkilleri ile bir iş ortağı titizliği ile çalışmaya prensip edinmiştir.

Özgün Hukuk Bürosu, Türkiye'nin önde gelen finans kurum ve kuruluşlarına, şirketlere ve şahıslara Türkiye'de ve yurtdışında alacak tahsilatı konusunda hukuki hizmet sağlamaktadır. Bu kapsamda yurtdışına kaçırılan malvarlıklarının mal varlığı araştırması yapılarak tespit edilmesi ve alacağın bu yolla tahsil edilmesi hususunda hukuki hizmet verilmektedir.

Özgün Hukuk Bürosu, Britanya, Belçika, Fransa, İspanya ve İtalya'dan avukatlar tarafından Kasım, 1988'de kurulan PLG International Lawyers'ın tek Türk üye hukuk bürosudur. PLG, Avrupa'nın ilk birleşik uluslararası hukuk uygulamasıdır.

Sülün Sok. No:8 34330 1.Levent Beşiktaş / TURKEY
Phone : +90 212 356 3210(pbx) / +90 212 325 2307(pbx)
Fax : +90 212 356 3213
E-mail : info@ozgunlaw.com
İnternet sitesi: www.ozgunlaw.com

Bizi Takip Edin!

